

Päätös

Nro 150/2013/1

Dnro LSSAVI/179/04.08/2011

Annettu julkipanon jälkeen

19.9.2013

ASIA Parantaisensuon turvetuotannon ympäristölupa, Multia

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

HAKEMUS Vapo Oy on 19.10.2011 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Parantaisensuon 41,8 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Multian kunnassa, Sahrajärven kylässä noin 20 km kuntakeskuksesta itäkoilliseen.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, lausunnot, sopimukset, alueen kaavoitustilanne ja YVA

Hankkeella ei ole aikaisempaa lupaa tai siihen rinnastettavaa päätöstä.

Hakija omistaa turvetuotantoa varten hankittua aluetta 52 ha kiinteistöllä Sahraneva (kiinteistötunnus 495-404-7-50).

Tuotantoalueella on voimassa ympäristöministeriön 14.4.2009 vahvistama Keski-Suomen maakuntakaava. Maakuntakaavassa ei ole hankealuetta koskevia merkintöjä.

Sahrajärven ja Pieniveden alueella ovat voimassa Multian kunnanvaltuuston 19.1.2004 hyväksymä rantayleiskaava, Uuraisten kunnanvaltuuston 19.4.2010 hyväksymä rantayleiskaavan muutos sekä Metsäniemen 15.2.2011 lainvoiman saanut ranta-asemakaava. Pienijärven rannalla on rakennettu kaksi vakituista asuntoa ja yksi kesäasunto sekä rakentamattomia rakennuspaikkoja 19, joista yksi on osoitettu vakituiseen asumiseen. Sahrajärven rannalla on 34 rakennettua ja 10 rakentamatonta rakennuspaikkaa.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Tuotantoalue koostuu kahdesta lohkoksi. Lohkon 1 tuotantoala auma-alueineen on 15,7 ha ja lohkon 2 auma-alueineen 26,1 ha. Kuivatusvesien käsittelyyn kuuluvat sarkaojien lietetaskut, sarkaojapidättimet, yksi laskeutusallas ja pintavalutuskenttä.

Turvetuotantoalueen kuntoonpanovaihe kestää 2–5 vuotta. Kuntoonpanovaihe on maanrakennustyötä, joka aloitetaan tiestön rakentamisella ja puuston poistolla. Työt tehdään seuraavassa järjestyksessä: eristysojat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, lasku- ja kokoojaojat ja reuna- ja sarkaojat. Sarkojen pintakerros puuaineksineen jyrksitään, asennetaan päisteputket ja päisteputkipidättimet sekä kaivetaan sarkaojien lietesyvennykset. Lopuksi sarat muotoillaan tuotantokuntoon, kunnostetaan tarvittaessa sarkaojat ja rakennetaan aumapaikat. Tarpeettoman kuormituksen välttämiseksi työt pyritään tekemään mahdollisimman vähävetisinä aikoina.

Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 20 000 m³ jyrksinpolttoturvetta. Tarvittaessa suon heikosti maatuneesta pintakerroksesta voidaan tuottaa pieniä määriä ympäristöturvetta. Tuotanto tapahtuu mekaanisella kokoojavaunulla ja toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräilytynä tai haku-menetelmää käyttäen. Keräilyä edeltävät työvaiheet ovat jyrksintä ja kääntäminen sekä karheaminen (paitsi imuvaunukeräilyssä). Tuotantoa harjoitetaan 30–50 vuorokautta vuosittain toukokuu-syyskuu välisenä aikana.

Jyrksinpolttoturpe on suunniteltu toimitettavaksi pääasiallisesti Jyväskylässä sijaitseviin voimalaitoksiin ja ympäristöturvetta toimitetaan lähiseudun pienasiakkaiden käyttöön. Jyrksinpolttoturpeen kuljetusmäärät ovat noin 150 ajosuoritetta pääasiassa lämmityskaudella 1.11.–30.4.

Tuotantovaihe kestää keskimäärin 20–30 vuotta päättyen noin vuonna 2040. Tämän jälkeen alue siirtyy jälkihoitovaiheeseen ja sitä seuraavaan uuteen käyttömuotoon.

Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Jos tuotannosta poistuu muun maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia muodostavia osa-alueita, toimenpiteet ovat samat. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisestä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti eli ne rajataan tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esimerkiksi metsittäminen tai viljely.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Vedet johdetaan koko tuotantoalueelta pintavalutuskentälle ympärivuotisesti pumppaamalla. Vesi jaetaan pintavalutuskentän yläreunaan tasaisesti paineputken reikien kautta. Pintavalutuskentän pinta-ala on 1,9 ha ja valuma-alue 46 ha. Kentän pinta-ala on 4,1 % valuma-alueestaan. Pintavalutuskentällä olevat metsäojat tukitaan.

Suunniteltu kenttä on suurelta osin puolukkaturvekangasta, mutta pohjoisosassa on nähtävissä vielä varsinaisen sararämeen muuttumaa. Sararämemuuttuman pohjakerrosta hallitsevat rämeelle tyypilliset rahkasammaleet ja kenttäkerroksessa näkyvimpiä lajeja ovat suopursu, muurain, juolukka ja kanerva. Pensaista tavataan runsaasti vaivaiskoivua ja puusto on mäntyvaltaista varttunutta kasvatusmetsää. Kentän valtaosan muodostavalla puolukkaturvekankaalla pohjakerros koostuu seinäsammaleesta ja metsäkerrossammaleesta. Kenttäkerroksen kasvillisuus koostuu pääasiassa metsävarvuista sekä suolajeista tupasvilla, juolukka ja muurain. Puusto on kehitysasteeltaan varttunutta mäntyvaltaista kasvatusmetsää, jossa sekapuuna esiintyy kuusta ja koivua. Pintavalutuskentän kokonaisturvepaksuus vaihtelee välillä 70–300 cm, josta heikosti maatuneen pintaturpeen osuus on 20–100 cm.

Puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojalla alapuoliseen vesistöön reittiä Roninpuro-Pienivesi-Sahrajärvi. Roninpuro, Pienivesi ja Sahrajärvi sijoittuvat osittain Multian ja osittain Uuraisten kunnan alueelle. Laskuojaa pintavalutuskentän alapuolelta ei ole tarpeen kaivaa, vaan vedet voidaan johtaa Roninpuron perattuun jatkeeseen.

Parantaisensuon arvioidut päästöt vuosittain tuotantoalan ollessa 41,8 ha.

	Brutto				Netto			
	Kiintoaine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a	COD _{Mn} kgO ₂ /a	Kiintoaine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a	COD _{Mn} kgO ₂ /a
kuntoonpanovaihe 1. vuosi	1 785	20	732	16 000	1 007	13	565	3 200
kuntoonpano 2. ja seur. vuodet	1 190	14	488	10 000	671	8,4	381	2100
tuotantovaihe	900	10	366	8 400	503	6,4	275	1 000

Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotannon pölypäästöjen määrään vaikuttavat turpeen kosteus, maatuneisuus, hiukkaskoko, tuotantomenetelmä ja tuulen voimakkuus. Suurimmat pölypäästöt ajoittuvat turpeen keräys- ja aumausvaiheisiin, jolloin käsitellään kuivaa turvetta. Suurimmat päästöt työtuntia kohden aiheutuvat kuormauksesta haku-menetelmällä ja turpeen käännoystä. Kaluston ja menetelmien kehittymisen myötä pölyhaitat ovat vähentyneet, mutta turvepölyä voi silti yhä levitä ajoittain tuotantoalueen läheisyyteen.

Melua syntyy työkoneista turvekentillä ja turpeen kuormauksesta. Melu ei ole jatkuvaa, koska tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50. Tuotantopäivinä turvekoneiden aiheuttamaa melua voi syntyä ympäri vuorokauden työvaiheista, tuotantotilanteesta ja säästä riippuen. Melu muistuttaa maatalouden harjoittamisesta syntyvää melua. Tuotantokoneiden lisäksi melua aiheuttaa raskas kuljetuskalusto. Turpeen toimitusaikana melu koostuu raskaan liikenteen ja kuormauskoneiden aiheuttamista äänistä ja vastaa liikennemelua. Myös toimitusaikana työmaalla voidaan työskennellä ympäri vuorokauden. Melun kokeminen riippuu mm. etäisyydestä, melun lähteen ja kohteen välisestä korkeuserosta, säätilasta, maanpinnan laadusta, kasvillisuudesta ja siitä onko välissä melun leviämistä estäviä maastomuotoja tai rakenteita. Turvetuotannosta aiheutuva meluhaitta on yleensä paikallista ja kuljetusten aiheuttama meluhaitta keskittyy pienien teiden ympäristöön. Valtateillä turpeen kuljetuksen aiheuttama melun lisäys jää kokonaisuuteen nähden vähäiseksi.

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa marras-huhtikuun välisenä aikana, jolloin kuljetusmäärät ovat hakijan arvion mukaan noin 145 ajosuoritetta. Ympäristöturvetta toimitetaan asiakkaalle ympäri vuoden tilausten mukaan. Toimitus tapahtuu työmaatien ja metsäautotien kautta seututielle 627 ja edelleen Jyväskylään.

Varastointi ja jätteet

Polttoöljy varastoidaan niin, ettei se pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen vahinkotapauksissa. Hakijan arvion mukaan tuotantokauden aikana kuluu polttoöljyä noin 20 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 10 000 l. Säiliöitä täydennetään tuotantokauden aikana kulutuksen mukaan. Lisäksi käytetään voiteluöljyjä noin 125 l sekä muita voiteluaineita noin 30 kg. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Pumppaamo on verkkovirtakäyttöinen.

Tuotannossa syntyy hakijan arvion mukaan vuodessa 120 l jäteöljyä, 20 kg kiinteää öljyjätettä, 10 kg akkuja, 3 m³ sekajätettä, 1 100 kg aumamuovia ja 90 kg rautaromua. Tilapäinen säilytys suoritetaan asianmukaisissa tiloissa ja jätteet toimitetaan käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Toiminnassa syntyy kaivannaisjätteinä kantoja ja muuta puuainesta, kiviä, mineraalimaita ojien kaivusta sekä laskeutusaltaiden lietteitä. Kantoja sekä muuta puuainesta syntyy 23 000 m³ ja ne välivarastoidaan tuotantoalueelle ja käytetään biopolttoaineena. Kivet (20 m³) hyödynnetään teiden rungoissa, sijoitetaan syrjään tai upotetaan. Mineraalimaat (9 500 m³) hyödynnetään taimikoiden kasvupohjana ja pellon pohjamaana tai sijoitetaan ojien viereen. Laskeutusaltaiden lietteet (40 m³) siirretään tuotantoalueelle ja tuotetaan turpeena tai käytetään maisemoinnissa.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Hakijan arvion mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistus on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista. Tuotanto on suunniteltu harjoitettavaksi ja työmaaliikenne järjestetty siten, että asutukselle ei aiheudu kohutuotonta rasiusta pölyn ja melun muodossa. Toiminnassa syntyvien jätteiden eri jakeiden tilapäinen säilytys ja toimittaminen sekä käsittelyyn että hyötykäyttöön on suunniteltu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Parantaisensuo on kauttaaltaan metsäoijitettu, minkä vuoksi alueen suo-
luonto on lähes kokonaan muuttunut. Suon läpi kulkee ajouria.

Asutus ja maankäyttö

Hankealue sijaitsee Multian Sahrajärven kylässä noin 20 km Multian kuntakeskuksesta itäkoilliseen aivan Multian ja Uuraisten kuntien rajalla. Hankealueen pohjoispuolella kulkee Sauna-ahontie ja länsi-, itä- ja eteläpuolella sitä rajaavat metsäautotiet. Hankealueen kaakkoispuolella on Hankekasuo, jonka pohjoisosa on ojitettu. Suoalueita ympäröivät metsäiset mäet sekä pellot. Lähin turvetuotantoalue on Isosuo noin 3,0 km hankealueesta lounaaseen. Hankealueen länsipuolella, lähimmillään noin 700 m päässä kulkee etelä-pohjoissuuntainen hiihtoreitti.

Parantaisensuo sijoittuu asutukseen nähden syrjäisesti. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 400 m hankealueen länsipuolella ja noin 680 m hankealueen koillispuolella. Hankealueen ja tilojen väliset alueet ovat metsää. Vallitseva tuulensuunta on etelä-länsi eli lähimmästä asuinrakennuksesta poispäin. Lisäksi lähimmän tuotantolohkon 14,6 ha tuotantoala ja samalla satokiertoinen toiminta-aika alueella on vähäinen. Turvetuotannossa syntyvän pölyn määrää pyritään vähentämään valitsemalla vähän pölyviä tuotantotapoja. Avohakkuiden välttäminen tuotantoalueen ja asutuksen välillä vähentää tuotannosta aiheutuvaa pölyhaittaa. Aumat on suunniteltu vähintään 400 metrin etäisyyteen asumuksista. Hakija katsoo että hankealueen turvetuotannosta ei aiheudu kohtuutonta rasiusta lähi-
kiinteistöille pölyn tai melun muodossa, ja että toimintaa ei ole tarpeen rajoittaa toiminnasta muodostuvan pölyn ja melun vuoksi.

Luonto ja suojeleuarvot

Parantaisensuolla on Keski-Suomen liiton toimesta tehty maakuntakaavoitusta varten kasvillisuusselvitys vuonna 2008 ja linnustonselvitys vuonna 2009. Vain Parantaisensuon pohjoisosassa esiintyy luonnontilaisen kaltaisia suotyyppejä, joista muurainkorpi on Etelä-Suomessa ja koko maassa vaarantunut (VU) ja oligotrofinen sarakorpi Etelä-Suomessa vaarantunut

(VU) ja koko maassa silmälläpidettävä (NT) suotyyppi. Pienialaisuutensa vuoksi suotyypeillä on vähän merkitystä Parantaisensuon suojeluarvon kannalta.

Parantaisensuon pesimälinnusto koostuu pääasiassa keskisuomalaiselle metsäluonnolle tavallisista lajeista, eikä se sisällä erityisen merkittäviä lintu- tai lajikeskittymiä. Parantaisensuolla esiintyviä eri suojeluluokituksissa mainittuja lajeja ovat teeri, käki ja tiltalti, joiden parimäärät eivät ole Parantaisensuolla huomattavan suuria. Kokonaisuudessaan Parantaisensuota voidaan pitää suolinnuston kannalta varsin pieniarvoisena kohteena.

Lähin suojelualue on Oksalan Isosuo-Miehikäisensuo Natura 2000 -alue (FI0900002), joka sijaitsee hankealueen koillispuolella noin 2,0 km:n etäisyydellä. Alue on myös yksityisten maalla sijaitseva luonnonsuojelualue (YSA097415). Natura-alue on kahden keidassuon muodostama kokonaisuus, jonka luonnonsuojelullista arvoa nostaa edustava linnusto. Oksalan Isosuo on soista luonnontilaisin ja erämaisimpana säilynyt pääosin puuton suo. Miehikäisensuo on umpeenkasvavan lammen rannalla oleva keidassuo, jonka kasvillisuus käsittää pääosin karuja rämetyyppisiä. Miehikäisenlampi on merkittävä lintuvesi.

Oksalan Isosuo-Miehikäisensuo Natura-alueen eteläosa sijaitsee Lanneveden valuma-alueen Kynnämöisen-Sääkspään alueella (14.653) ja pohjoisosa Mahlunjärven alueen Kotajoen alueella (14.624). Hankealueen kuivatusvedet eivät kulkeudu Oksalan Isosuo-Miehikäisensuon Natura-alueelle vaan Roninpuroa pitkin Pieniveteen. Roninpuroa ja Natura-aluetta erottavat vedenjakajana toimivat mäet. Pitkien etäisyyksien ja hankealueen ja Natura-alueen välisen mäkisen ja metsäisen maaston vuoksi hankkeen ei arvioida kuormittavan Natura-aluetta myöskään melun tai pölyn välityksellä.

Noin 4,0 km hankealueesta luoteeseen sijaitsee Lampuodinsuon Natura 2000 -alue (FI0900146), joka kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan (Lampuodinsuo SSO090238). Lampuodinsuo on harvinaisen korkealla, 234 m merenpinnasta sijaitseva keidassuo, jonka kasvillisuus koostuu erilaisista räme- ja nevatyypeistä. Myös korpia on vähäisessä määrin. Rämepuusto on luonnontilaista ja osin kelottunutta. Linnustoltaan Lampuodinsuo on erittäin arvokas. Pitkien etäisyyksien vuoksi hankkeella ei ole vaikutuksia eri valuma-alueella (14.625) sijaitsevaan Lampuodinsuon Natura-alueeseen.

Hankealueen alapuoliset vesistöt kuuluvat koskiensuojelulailla suojeltuun vesistönosaan ”Saarijärven reitti Leuhunkosken yläpuolella” sekä suojelutuihin valuma-alueisiin (MUU090022).

Hankealueella ei karttatarkastelun perusteella ole VL 1 luvun 15a §:n mukaisia alle 1 ha:n lampia tai järviä, eikä VL 1 luvun 17a §:n mukaisia luonnontilaisia uomia tai lähteitä.

Pohjavesialueet

Hankealue ei sijaitse pohjavesialueella tai pohjaveden muodostumisalueella. Lähimmät pohjavesialueet ovat Kangasjärvenkangas (0949506 II lk.) noin 5,2 km hankealueesta länteen/luoteeseen, Kellokangas (0989209 III lk.) noin 4,5 km hankealueesta itään ja Syrjänkangas (0989208 III lk.) noin 5,2 km hankealueesta itään.

Turvetuotannolla ei ole vaikutusta pohjavesialueisiin tai yksityisiin kaivoihin.

Muinaismuistot

Hankealueella, sen läheisyydessä tai purkureitin varrella ei ole muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Hankealue sijaitsee Kymijoen vesistöalueen (14) Saarijärven reitin valuma-alueella (14.6). Hankealueen pohjoisosat sijaitsevat Mahlunjärven alueen (14.62) Kotajoen alueella (14.624) ja eteläosat Lanneveden valuma-alueen (14.65) Saunajoen valuma-alueella (14.658). Koko tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan pohjoiseen Roninpuroon eli Kotajoen valuma-alueelle. Saunajoen valuma-alue pienenee yhteensä 27 hehtaarilla (noin 0,7 %) ja Kotajoen alue kasvaa vastaavasti 27 hehtaarilla (noin 0,2 %).

Puhdistetut kuivatusvedet johdetaan hankealueelta laskuojalla alapuoliseen vesistöön reittiä Roninpuro-Pienivesi-Sahrajärvi ja edelleen Kotajokeen ja Mahlunjärveen. Kuivatusvesien purkureitin pituus Pieniveteen on 3,7 km ja Mahlunjärveen 27,3 km. Sahrajärven syvyys on 10 m ja Pieniveden 6 m. Pienivesi on Sahrajärven kurouma, jonka vesi on kantajärven selkäosaa ravinne- ja humuspitoisempaa. Arvioitu keskivirtaama tuotantoalueen alapuolisella mittapadolla on 0,004 m³/s ja Pieniveden luusuassa 0,134 m³/s sekä Sahrajärven luusuassa 0,25 m³/s ja Kotajoen laskiessa Mahlunjärveen 1,94 m³/s.

Roninpurossa on hakijan toimesta suoritettu ennakkotarkkailua touko- ja heinäkuussa 2011. Kokonaisfosforipitoisuutensa perusteella Roninpuron vesi oli toukokuussa 2011 luokiteltavissa lievästi reheväksi ja heinäkuussa 2011 reheväksi. Pieniveden vesi on kokonaisfosforipitoisuuden perusteella ollut vuosina 2001–2002 lievästi rehevää tai rehevää. Sahrajärven vesi on vuosina 2001–2006 ollut sekä fosforipitoisuuden että pintaveden klorofylli-a-pitoisuuden perusteella pääosin lievästi rehevää. Väriluvun ja COD_{Cr}-arvon perusteella Pieniveden vesi on ollut erittäin humuspitoista ja Sahrajärven vesi humuspitoista tai erittäin humuspitoista. Roninpuron, Pieniveden ja Sahrajärven vesi on ollut lievästi hapanta tai hapanta. Pieniveden ja Sahrajärven veden puskurikyky on ollut välttävä tai tyydyttävä.

Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan Pieniveden kokonaisfosforipitoisuus oli vuonna 2012 toukokuussa ja heinäkuussa otettujen näytteiden perusteella 21 µg/l ja 40 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuus 650 µg/l ja 680 µg/l sekä klorofylli-a-pitoisuus heinäkuussa 55,9 µg/l. Vastaavasti Sahrajärven helmi-, touko-, kesä- ja heinäkuun näytetuloksien vaihteluvälit eri syvyyksissä olivat 15–34 µg/l kokonaisfosforia ja 550–730 µg/l kokonaistyyppiä. Sahrajärven klorofylli-a-pitoisuus oli kesäkuussa 5,6 µg/l ja heinäkuussa 12,8 µg/l. Väriluku Pienivedessä oli 225 mgPt/l ja Sahrajärvestä 150–180 mgPt/l.

Kalasto ja kalastus

Hankealueen alapuoliset vesistöt kuuluvat Keuruun ja Saarijärven kalastusalueisiin ja niillä toimivat Kynnämöisten ja Nikanraperän kalastuskunnat. Istutustietojen mukaan Sahrajärveen on istutettu säännöllisesti kuhaa, taimenta ja rapua sekä Pieniveteen kuhaa ja siikaa. Ravut ovat levittäytyneet myös Pieniveden puolelle.

Nikaranperän kalastuskunnan tietojen mukaan nykyinen ELY-keskus on aikanaan kunnostanut Sahrajärvestä laskevan Kotajoen purkamalla uittoa varten rakennetut vesiesteet ja siten mahdollistanut taimenen ja harjuksen liikkumisen joessa.

Kalastuskunnan arvion mukaan Sahrajärvi-Pieniveden veden laatu on parantunut huomattavasti viimeisen 20–30 vuoden aikana. Tämän vuoksi on aloitettu rapujen siirtoistutukset järviin. Myös Sahrajärvestä laskevaan Kotajokeen on istutettu kalastuskunnan toimesta harjusta ja Saarijärven kalastusalueen toimesta rapuja sekä taimenia. Kotajoessa on lisääntyvä rapukanta, runsaasti pieniä taimenen poikasia ja mahdollisesti Saarijärven reitin paras taimenen poikastuotto.

Pienivesi on Nikaranperän kalastuskunnan alueen ainoa kuhajärvi ja kuhat ovat suurikokoisia. Noin 25 vuotta sitten tehdyn siian koekalastuksen tulosten perusteella Sahrajärvestä oli Keuruun kalastusalueen paras siian kasvu. Rapuja on istutettu viimeisinä viitenä vuotena, mutta ravun pyyntilupia ei ole vielä myönnetty. Hauen, lahnan ja ahvenen runsaan esiintymisen vuoksi verkkolupien määrää on lisätty. Verkkopyynnin lisäksi järvillä virvelöidään ja tuulastetaan.

Vesistön käyttö

Purkuvesistöä käytetään virkistyskalastukseen, uimiseen ja veneilyyn. Purkuvesistöissä ei ole EU-uimarantoja. Nikaranperän kalastuskunnalta saatujen tietojen perusteella Sahrajärven puolella on 32 loma-asuntoa ja kolme vakituista asuntoa. Pieniveden puolella on viisi loma-asuntoa ja yksi vakituinen asunto. Järviä käyttävät virkistyskäyttöön myös muualta tulevat ihmiset. Roninpuro ei hakijan tietojen mukaan ole merkittävä virkistyskäytön kannalta.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Laskennallisten ravinteiden ja kiintoaineen pitoisuusvaikutusten perusteella hankealueen kuivatusvesien vaikutukset ovat voimakkaimmat laskuojassa ja purkureitin alkuosassa. Pienivedellä ja Sahrajärvellä turvetuotantoalueen kuivatusvesillä voi olla vaikutusta veden laatuun ja sen myötä virkistyskäyttöön. Hakijan arvion mukaan turvetuotannosta aiheutuvat pitoisuuslisäykset tuotantovaiheessa Pieniveden luusuassa ovat: kiintoaine 0,12 mg/l, kokonaisfosfori 1,5 µg/l, kokonaistyyppi 65 µg/l ja COD_{Mn} 0,24 mgO₂/l. Pitoisuuslisäykset vastaavasti Sahrajärven luusuassa ovat: kiintoaine 0,063 mg/l, kokonaisfosfori 0,8 µg/l, kokonaistyyppi 34 µg/l ja COD_{Mn} 0,13 mgO₂/l. Järvet ovat kuitenkin jo nykyisellään reheviä ja humuspitoista, joten kuivatusvesien kiintoaine- ja ravinnekuormituksen ei arvioida olennaisesti muuttavan vesistöjen tilaa. Valuma-alueen alarajalla Kotajoessa laskussa Mahlunjärven turvetuotannon kuivatusvesien pitoisuusvaikutukset ovat vähäisiä.

Hakijan tietojen mukaan Parantaisensuon alapuolisten vesistöjen vettä ei käytetä talousvetenä, joten toiminta ei aiheuta korvattavaa talousvesihaittaa. Pitkien etäisyyksien, maastonmuotojen ja suojaavan puuston vuoksi tuotantoalueelta ei arvioida kulkeutuvan turvepölyä vesistöihin.

Hakijalla on Konttijoien valuma-alueella (14.624) kaksi toiminnassa olevaa turvetuotantoaluetta, Pirtti-Peurusuo ja Pajumäensuo. Kotajoien valuma-alueella (14.625) hakijalla on Parantaisensuon lisäksi lupavaiheessa oleva Kuitulan Isosuo. Pirtti-Peurusuo (118,2 ha) sijaitsee Konttijoien yläosalla ja sen kuivatusvedet johdetaan kahta eri reittiä Konttijokeen. Konttijoien valuma-alueen vedet yhtyvät Kotajokeen noin 3,8 km ennen kuin vedet laskevat Saarijärven reitin Mahlunjärven. Pajumäensuon (114 ha) kuivatusvedet laskevat kahta eri reittiä (pituudet 11,1-11,5 km) Mansikkapuroon, joka laskee Kotajokeen hieman ennen sen laskua Mahlunjärven. Kuitulan Isosuon (49,9 ha) kuivatusvedet laskevat suunnitelman mukaan laskuojan ja Pieni Jokijärven kautta Kotajokeen (Harjajoki). Kotajoien valuma-alueen turvetuotantoalueiden kuormitusten perusteella arvioidut vesistövaikutukset keskivirtaamatilanteessa ovat vähäiset. Kotajoien yläosalla keskivirtaama on vähäinen noin 273 l/s, joten Kuitulan Isosuon ja Parantaisensuon kuivatusvesivaikutukset näkyvät lähinnä lievänä typpipitoisuuksien kasvuna. Kotajoien nykyinen keskimääräinen typpipitoisuuteen (520 µg/l) nähden lisäys on noin 13 %. Kotajokeen yhtyy alempana mm. Hetonjoki ja vesimäärien kasvun seurauksena (virtaama 1124 l/s) vesistövaikutukset alaosalla ovat jo lieviä. Pirtti-Peurusuon Konttijoien ja Pajumäensuon Mansikkapuron kautta tulevat kuivatusvedet lisäävät Kotajoien alaosalla kuormitusta, mutta Mahlunjärven kohdistuvat vesistövaikutukset jäävät vähäisiksi.

Vesistöön haja-asutuksesta sekä maa- ja metsätaloudesta kohdistuva hajakuormitus vaikuttaa vesistössä samansuuntaisesti kuin turvetuotannon kuormitus, joten turvetuotannon vaikutuksia ei voida täsmällisesti eritellä. Omalta osaltaan turvesoiden päästöt ylläpitävät veden rehevyyttä alapuolissa vesistössä.

Vesienhoitosuunnitelma

Hankealueen alapuoliset vesistöt kuuluvat Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoito-ohjelmassa vuoteen 2015 todetaan vesienhoitoalueen turvetuotantoalasta suurimman osan keskittyvän vesienhoitoalueen pohjoisosiin. Voimakkainta turvetuotannon aiheuttama kuormitus on Saarijärven ja Rautalammin reitillä. Turvetuotannon osuus Saarijärven reitin fosfori- ja typpi-kuormituksesta on noin 3 %. Turvetuotanto on keskittynyt Vahankajoen valuma-alueelle. Nykyisin turvetuotantoalueiden vesiensuojelua tulee tehostaa virtaamansäädöllä, pintavalutuskentillä, kosteikoilla, kasvillisuus- ja ylivuotokentillä tai kemiallisella käsittelyllä. Vesienhoito-ohjelmassa vuoteen 2015 on esitetty Saarijärven reitille pintavalutuskenttien toteutusta 1400 ha:lle.

Vesiensuojelun ja hoidon yleinen tavoite on vesistöjen vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Runsashumuksisiin järviin luokiteltavan Sahrajärvi-Pieniveden ekologista tilaa ei ole luokiteltu. Muu asiantuntija-arvio tilasta on kuitenkin erinomainen ja kemiallinen tila hyvä. Tavoitetila on erinomainen eli tavoitteena on nykyisen tilan säilyminen, mikä on turvattu nykykäytännön mukaisilla toimenpiteillä.

Parantaisensuon turvetuotanto ei estä tai vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Pintavalutuskenttä vesienkäsittelymenetelmänä on Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoito-ohjelman mukainen.

Ympäristöriskit

Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimitetään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensi-apuohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten sekä toimintaharjoitusten avulla.

Työmaan pelastussuunnitelma toimitetaan pelastusviranomaisille. Pelastusviranomaiset tekevät arviointi- ja tutustumiskäyntejä työmaalla ja hyväksyvät työmaan palosuojeluvalmiuden.

Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY). Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työhöjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Toiminnan vaikutuksia seurataan ja dokumentoidaan käyttö-, päästö- sekä vaikutustarkkailuilla. Parantaisensuo esitetään liitettäväksi osaksi Vapo Oy:n läntisen Suomen alueen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailua. Hakija on liittänyt hakemukseensa hyväksytyyn yhteis-tarkkailuohjelman vuosille 2008–2013 sekä esityksen Parantaisensuon tarkkailuohjelmaksi.

Parantaisensuon päästötarkkailu käsittää tuotantoalueen päästötarkkailun ja pintavalutuskentän tehon tarkkailun. Vaikutustarkkailu käsittää alapuolisen vesistön vedenlaatus seurannan. Mikäli pöly- tai meluhaittaa ilmenee, selvitetään asia ja tehdään korjaavat toimenpiteet. Pölyä ja melua sekä kaivoja koskevaa tarkkailua hakija ei pidä hankkeeseen tehtyjen muutosten vuoksi tarpeellisena.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Purkuvesistön nykyinen tila ja vesistön paikallinen kalataloudellinen arvo huomioiden Parantaisensuon kuormituksen kalataloudelliset haittavaikutukset arvioidaan sen tasoisiksi, että ne ylittävät kompensatiotoimia edellyttävän vaikutustason. Kalataloudelliset haitat voidaan estää vuosittain suoritettavan kalatalousmaksun käytöllä.

Turvetuotantoalueille määrätyn vuotuisen kalatalousmaksun suuruus on viime vuosien ympäristölupapäätöksissä ollut kohteesta ja vesistöstä riippuen yleisesti tasoa 2–3 €/tuotantohehtaari. Parantaisensuon kalatalousmaksun suuruudeksi voidaan arvioida noin 2,5 €/ha eli koko suota (41,8 ha) kohden laskettuna 100 €.

Muut toimenpiteet

Hakijan arvion mukaan toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu alapuoliseen vesistöön kunnostustoimenpiteitä perustavia vaikutuksia. Turpeenostolle ei ole tarpeen asettaa rajoitteita kohtuuttoman pöly- ja melu- tai terveyshaitan estämiseksi. Tuotantoalueen kuivatus ja kuivatusvesien johtaminen eivät vaikuta pohja- ja talousveden ottoon.

Korvaukset

Parantaisensuon kuormituksen vesistövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu tilakohtaisesti korvattavaa vahinkoa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 27.6.2012 COD-päästöarviolla, COD-vaikutusarviolla, selvityksellä pintavalutuskentän soveltuvuudesta, Pieniveden ja Sahrajärven vedenlaatutiedoilla, tiedoilla pumppaamon mitoitukselta, selvityksellä pöly- ja melupäästöistä, tiedolla turpeen kuljetusreitistä, selvityksellä Kotajoen alueen turvetuotantoalueiden kokonaiskuormituksesta ja arviosta niiden yhteisvaikutuksesta sekä kartalla hakijan hallussa olevasta alueesta. Lisäksi hakija on 9.1.2013 täydentänyt ja tarkentanut arviotaan COD-päästöistä. Hakija on kuuluttamisen jälkeen täydentänyt hakemustaan 17.5.2013 yhteisvaikutusarviolla muiden Mahlunjärveen kuivatusvedet johtavien turvetuotantoalueiden osalta. Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa ja Multian sekä Uuraisten kunnissa 23.1.–22.2.2013 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 24.1.2013 Suur-Keuruu -lehdessä sekä 23.1.2013 Paikallisuutiset-lehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Multian ja Uuraisten kunnilta sekä Multian ja Uuraisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue katsoo, että Parantaisensuon turvetuotantoalueelle ei tule myöntää ympäristölupaa. Sahrajärven vesienhoidossa luokiteltu erinomainen tila vaarantuisi Parantaisensuolta tulevan lisäkuormituksen vuoksi. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti ojitetulle alueelle suunniteltuun pintavalutuskenttään liittyy lisäksi epävarmuustekijöitä.

Keski-Suomen maakuntavaltuusto on kokouksessaan 14.11.2012 hyväksynyt 3. vaihemaakuntakaavan ja alistanut sen lain mukaisesti ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Parantaisensuo on merkitty kaavaan numerolla 109 ja tu-merkinnällä turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Tuotantokelpoisen, yli 1,5 m syvän, alueen pinta-alaksi on merkitty 54 ha. Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon asutus, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin, turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta sekä tuotantopinta-alapoistumat ja rajoitettava tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää.

Vaihemaakuntakaavaan on merkitty Parantaisensuon itä- ja kaakkoispuolelle noin 200 metrin päähän 173 ha:n kokoinen Hankasuon luonnonsuojelualue SL-merkinnällä ja numerolla 273. Suojelumääräyksen mukaan alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alu-

een suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Luonnonsuojelualue rajautuu noin 800 metrin matkalla Honkapuroon.

Parantaisensuon suoluonto on kasvillisuusselvityksen mukaan melkein kokonaan muuttunutta ojitusten vuoksi. Alueen luoteisosassa on kasvillisuusselvityksen mukaan pienialainen oligotrofinen sarakorpi, joka vuoden 1964 peruskartassa on ollut kapea ja pitkä peltolohko. Pohjoispuolen entinen turpeenottoaika ja ojitetut alueet näkyvät myös vanhassa kartassa. Suolinnuston kannalta Parantaisensuolla ei ole suurta merkitystä. Pesimälinnusto koostuu pääasiassa keskisuomalaiselle metsäluonnolle tavallisista lajeista.

Hankasuon luonnonsuojelualueen etelä- ja keskiosalla havaittiin yhdeksän uhanalaista tai silmälläpidettävää luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista suotyyppiä, joilta löydettiin yhteensä 50 kasvi- ja sammallajia. Hankalammen rannat ovat luhtaista saranevaa. Lähimpänä Parantaisensuota on oligotrofista sarakorpea ja oligotrofista sararämettä, jotka molemmat ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia ja kuuluvat vaarantuneisiin suotyyppeihin. Lisäksi rämevaltaisilla suoalueilla on merkitystä perhoslajiston elinalueena. Hankasuon etelä- ja keskiosa ovat suolinnustollisesti merkittäviä kohteita. Merkittävimpiä lajeja ovat kapustarinta, riekko ja metsähanhi.

Suunniteltu valuma-aluemuutos pienentää Honkapuron virtaamia, joista hakemuksessa ei ole tarkempia tietoja. Honkapuro ei kasvillisuusselvityksen mukaan täyttäne metsälain 10 §:n kriteerejä erityisen tärkeästä elinympäristöstä.

Hankasuon pohjoisosa on muuttunut ojitusten vuoksi, mutta sisältyy suojelualuevaraukseen. Parantaisensuon eteläosan ja Hankasuon pohjoisosan välinen alue on vuoden 2012 ilmakuvan mukaan suurimmaksi osaksi avohakattu. Suojelualueen lajiston säilyminen turvetuotantotoimintojen läheisyydessä on näin ollen epävarmaa.

Hakemuksen mukaan Parantaisensuon turvetuotantoalueen kuivatusvedet tullaan käsittelemään seuraavasti: Tuotantoalueen (41,8 ha) kuivatusvedet johdetaan laskeutusaltaan 1 kautta pumppausaltaaseen ja edelleen pumppamalla pintavalutuskentälle (1,9 ha, 4,1 % valuma-alueesta). Pintavalutuskenttä on vanhaa metsäojitettua suoaluetta. Pintavalutuskentän turvepaksuus (70–300 cm) on riittävä. Vesi jaetaan pintavalutuskentän yläreunaan tasaisesti paineputken avulla. Kuivatusvedet johdetaan mittapadon kautta Roninpuroon ja edelleen Pieniveteen.

Koska suunniteltu pintavalutuskenttä sijoittuu metsäojitetulle alueelle, sen tehoon liittyy epävarmuustekijöitä. Pintavalutuskenttä ei myöskään poista humuskuormitusta.

Lähin asuttu kiinteistö Ahola sijoittuu noin 400 metrin etäisyydelle Parantaisensuon tuotantoalueesta. Hankealueen ja tilan välinen alue on metsää.

Vallitsevien tuulten suhteen kiinteistö sijoittuu edullisesti, koska sen sijainti on lähimmän lohkon länsipuolella. ELY-keskuksen käsityksen mukaan pölystä voi aiheutua haittaa lähiasutukselle etenkin epäedullisissa olosuhteissa.

Suunnitellun tuotantoalueen alapuolinen Sahrajärvi on runsashumuksinen ja reheväkko järvi, jonka ravinnepitoisuudet ovat kokonaisfosforin osalta olleet vuosien 2001–2012 havaintojen mukaan keskimäärin 22 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuudet noin 545 µg/l. Sahrajärven väriarvo, kokonaistyyppipitoisuus ja kemiallinen hapenkulutus ovat lievästi noususuuntaisia 2000-luvulla. Pieniveden vesi on humuspitoisempaa ja ravinteikkaampaa kuin Sahrajärven. Järvet kuuluvat samaan vesimuodostumaan ja muodostuman vedenlaatu on luokiteltu vesienhoidon periaatteiden mukaan asiantuntijarviona luokkaan erinomainen. Tavoitteena on nykyisen tilan säilyminen. Sahrajärven veden kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuudet ovat ajoittain olleet erinomaisen ja hyvän rajalla tai sen alapuolella. Kuormituksen lisäys saattaisi vaarantaa vesien erinomaisen tilan säilymisen.

Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan uutta turvetuotantoa ei pääsääntöisesti tulisi ohjata alueille, joiden vesien tila ei saavuta hyvää tilaa tai uhkaa alentua hyvästä tai erinomaisesta tilasta alempaan luokkaan, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia.

Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaavassa on turvetuotannon osalta suunnitelmääräys, jonka mukaan turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan. Kaavassa on esitetty valuma-alueita, jossa turvetuotanto on voimakkaasti vaiheistettava ja vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kokonaistuotantoa on suunniteltava ja mitoitettava siten, että se ei vaikuta vesien tilaan heikentävästi. Yksi kuntakaava on parhaillaan ympäristöministeriössä vahvistettavana. Pieniveden ja Sahrajärven rannalla on runsaasti loma-asutusta, joten järvellä on myös suuri virkistyskäyttöarvo.

Myös yhteisvaikutukset muiden tuotantoalueiden kanssa on otettava huomioon. Kotajoen valuma-alueella on Saarijärven kaupungissa Pylkönmäellä sijaitseva Vapo Oy:n Pajumäensuo (102,2 ha), jonka kuivatusvedet johdetaan Konttijoan kautta Mahlunjärveen. Sahrajärven-Pieniveden alueella ei ole aikaisempaa turvetuotantoa. Parantaisensuon kuntoonpano tuo uuden kuormittajan kyseiselle alueelle, jonka vaikutukset ja vaikutusalueen laajuus tulisi arvioida riittävällä tasolla. Vaikka pitoisuuslisät hakijan arvion mukaan ovat pienet alapuolisessa vesistöissä, on vaikutusarvioinnissa otettava huomioon toiminnan kesto. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdolliset vaikutukset tulisikin arvioida koko turvetuotannon elinkaaren ajalta kuntoonpanosta jälkikäyttöön asti.

Koko Kotajoen valuma-alueella tuotantoalueen vaikutus on todennäköisesti vähäinen, mutta tuotantoalueelta purkautuvat vedet lisäävät hakijankin

arvion mukaan Roninpuron, Pieniveden ja Sahrajärven kuormitusta. Esimerkiksi bruttokuormitus kiintoaineen osalta on tuotantovaiheessa kaksinkertainen ja kuntoonpanovaiheessa lähes kolminkertainen. Valuma-alueelta purkautuvan veden laatuun puolestaan vaikuttavat alueen maankäyttömuodot. Esimerkiksi suon kuivattaminen vaikuttaa mahdollisesti paitsi alueen hydrologiaan myös alueelta purkautuvan veden laatuun etenkin tuotantoalueen kuntoonpanovaiheessa.

2) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, että hakijalle ei tule myöntää ympäristölupaa Parantaisensuon turvetuotantoon. Parantaisensuon turvetuotantoalue tulisi kuormittamaan kalataloudellisesti arvokkaita Sahrajärveä-Pienivettä ja Kotajokea, jossa on tärkeitä taimenen lisääntymisalueita. Lisäksi toiminnalla tulee ennalta arvioiden olemaan turvetuotannolle ominaisia haitallisia vaikutuksia alueen kala- ja rapukantoihin.

Tuotantoalueiden valumavedet aiheuttavat alapuolisissa Sahrajärvi-Pienivedessä ja Kotajoessa rehevöitymishaittaa sekä pohjan liettymistä. Rehevöityminen voi ilmetä mm. pyydysten tavanomaista nopeampana likaantumisenä, kalojen makuhaittoina ja jopa kalastuksen ja ravustuksen estymisenä. Turvetuotannon vesistövaikutukset heikentävät varsinkin lohensukuisten kalalajien ja rapujen menestymistä kuormitetussa vesistössä. Kaloihin vaikuttavia rehevöitymisen aiheuttamia muutoksia ovat sedimentaation eli pohjalle kerääntyvän aineksen lisääntyminen, happitilanteen heikkeneminen, veteen liunneen hiilidioksidi- ja happipitoisuuden sekä pH:n vuorokausivaihtelun lisääntyminen, veden samentuminen ja suurvesikasvillisuuden lajistossa ja määrissä tapahtuvat muutokset. Ne muuttavat kalojen lisääntymismahdollisuuksia, ravinnon lajikoostumusta ja ravinnon määrää. Muutoksia tapahtuu lisäksi lajien välisessä kilpailussa ravinnosta ja habitaateista sekä peto-saalissuhteissa, kalojen kasvussa ja kalakantojen tuottavuudessa. Rehevöityminen muuttaa kalastoa vahvistuen vähempiarvoisten särkikalojen kantoja.

Suunnitellun tuotantoalueen alapuolinen Sahrajärvi on runsashumuksinen ja reheväkö järvi, jonka ravinnepitoisuudet ovat kokonaisfosforin osalta olleet vuosien 2001–2012 havaintojen mukaan keskimäärin 22 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuudet noin 545 µg/l. Sahrajärven väriarvo, kokonaistyyppipitoisuus ja kemiallinen hapenkulutus ovat lievästi noususuuntaisia 2000-luvulla. Pieniveden vesi on humuspitoisempaa ja ravinteikkaampaa kuin Sahrajärven. Järvet kuuluvat samaan vesimuodostumaan (Sahrajärvi-Pienivesi) ja muodostuman vedenlaatu on luokiteltu vesienhoidon periaatteiden mukaan asiantuntija-arviona luokkaan erinomainen. Tavoitteena on nykyisen tilan säilyminen. Sahrajärven veden kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuudet ovat ajoittain olleet erinomaisen/hyvän rajalla tai sen alapuolella. Kuormituksen lisäys saattaisi vaarantaa vesien erinomaisen tilan säilymisen. Kotajoen ekologinen luokittelu on muun asiantuntija-arvion mukaan tyydyttävä

ELY-keskus on määrittänyt Kotajoen kalastusasetuksen 51b §:n mukaisesti lohi- ja siikapitoiseksi vesistöksi. Kotajokeen istutetaan vuosittain lohikaloja (järvitaimen, kirjolohi) ja rapuja. Kotajoen sivupurossa, Mansikkapurossa esiintyy myös luonnonvaraisesti lisääntyvää järvitaimenta. Vuonna 2008 Kotajoessa suoritetuissa sähkökoekalastuksissa ei saatu lainkaan saalista poikkeuksellisista vedenkorkeuksista johtuen.

Järvitaimen on todettu tuoreimmassa Suomen lajien uhanalaisuus luokituksessa (2010) erittäin uhanalaiseksi napapiirin eteläpuolella. Keski-Suomen tärkeimmillä taimenvesillä tehtyjen selvitysten mukaan taimenkannat ovat yleisesti ottaen Keski-Suomessa edelleen huolestuttavan alhaiset. Taimenkantojen tilaa ei tulekaan vaarantaa niillä alueilla, joilla sitä luontaisesti esiintyy.

Sahrajärveen-Pieniveteen on kalataloushallinnon istutusrekisterin mukaan istutettu 1990–2000 -luvulla järvitaimenta, siikaa, kuhaa, muikkua ja rapuja. Kotajokeen on istutettu järvitaimenta, kirjolohta, harjusta ja rapua ja se on tärkeä virkistyskalastuskohde.

Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan alueille, joiden vesistöt eivät saavuta hyvää tilaa vuoteen 2015 mennessä tai joiden tila uhkaa huonontua hyvästä tai erinomaisesta, ei pääsääntöisesti tulisi ohjata uutta turvetuotantoa, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia.

Parantaisensuon tuotantoalueelle ei tule myöntää ympäristölupaa. Pintavalutuskentän toimivuuteen liittyy monia epävarmuustekijöitä, koska se sijaitsee ojitetulla alueella. Hankealueen alapuolisella vesialueella (Sahrajärvi-Pienivesi, Kotajoki) esiintyy myös rapua, jonka elinolosuhteisiin lisääntyvä kuormitus vaikuttaisi haitallisesti. Vesienhoidon tavoite säilyttää Sahrajärven-Pieniveden erinomainen tila vaarantuu, jos Parantaisensuon turvetuotantoalueelle myönnetään ympäristölupa.

3) Multian kunnan tekninen lautakunta on todennut, että alueella on runsaasti loma-asutusta. Luvassa on annettava tarvittavat määräykset melu- ja pölyhaittojen vähentämiseksi.

Kuivatusvesien puhdistuksen laatua saattaa heikentää se, että pintavalutuskenttä on ojitettu.

Mikäli lupa myönnetään, tulee hallitsemattomien päästöjen ehkäisemiseksi vesien suojelumenetelmien olla ympärivuotisesti toimivia ja rakenteiden sadehuippuihin mitoitettuja. Toiminnanharjoittajan tulee jatkuvasti huolehtia myös rakenteiden kunnossapidosta. Merkittävistä häiriötilanteista tulee ilmoittaa myös kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle.

Päästötarkkailun tulee olla oikea-aikaista siten, että vaikutukset tunnustetaan ja näytteistä saadaan todenmukainen kuva kuormituksesta. Hakija tu-

lee velvoittaa tarkkailemaan vuosittain vesien tilaa ja sen edellytyksiä säilyä hyvänä huomioon ottaen turvetuotannon kokonaiskuormitus.

Vesiensuojelurakenteiden tulee kaikkina aikoina vastata parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Mikäli tarkkailun perusteella todetaan ennakoitua suurempaa vesistökuormitusta, vesiensuojelujärjestelyjen riittävyttä on aiheellista tarkastella uudelleen. Mikäli toiminnasta aiheutuu vesistölle haittoja, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä toimiin haittojen vähentämiseksi.

Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tulee tarkkailla näytteenotoin ja kemiallisin analyysein vuosittain koko kuntoonpanon, tuotantokauden ja jälkihoidon ajan.

4) Uuraisten kunnan ympäristölautakunta ja Uuraisten kunnanhallitus toteavat lausunnossaan, että hakijan tulee toteuttaa Parantaisensuon vesiensuojelujärjestelmät siten, että haitallisia vesistövaikutuksia ei synny Roninpuroon eikä Pieniveteen ja Sahrajärveen. Järvet ovat runsashumukaisia, mutta se ei oikeuta lisäämään järvien ravinne-, kiintoaine- sekä humuskuormaa. Roninpurosta, Pienivedestä ja Sahrajärvestä tulee tehdä vesistö tarkkailut säännöllisesti Parantaisensuon kuntoonpanon, tuotantovaiheen ja jälkihoidon ajan.

Multian alueen rantayleiskaavan ja Uuraisten kunnan rantayleiskaavan muutoksen mukaan Pienijärven rannalla on rakennettu kaksi vakituista asuntoa ja yksi kesäasunto. Rakentamattomia rakennuspaikkoja on järven rannalla yhteensä 19 kappaletta, joista yksi on osoitettu vakituiseen asumiseen. Yksi Multian puolella olevista rakennuspaikoista on osoitettu aivan Roninpuron lasku-uoman viereen. Tälle kiinteistölle riski turvetuotannon valumavesien aiheuttamasta liettymisestä on suuri. Sahrajärven rannalla on 34 rakennettua ja 10 rakentamatonta rakennuspaikkaa.

Jotta näiden rantakiinteistöjen arvo ei heikkene, tulee hakijan mitoittaa Parantaisensuon vesiensuojelutoimet niin, että ylivirtaamatilanteita ei synny. Suurimmat kiintoainekuormat tulevat ylivirtaamatilanteissa, joissa vesiensuojelurakenteiden kapasiteetti ei riitä, esimerkiksi rankkasateiden ja lumien sulamisvesien aikaan.

Parantaisensuon tarkkailuohjelman mukaan turvetuotannon päästöjä arvioidaan pääsääntöisesti ominaiskuormituslukujen perusteella. Tuotannon aikana alueen päästöjä määritetään kemiallisesti vain kahden vuoden ajan ja vesiensuojelurakenteen toimivuutta vain neljän vuoden aikana, vaikka lupaa turvetuotannolle haetaan 20–30 vuodeksi. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tulee tarkkailla näytteenotoin ja kemiallisin analyysein säännöllisesti vuosittain koko kuntoonpanon, tuotantokauden ja jälkihoidon ajan. Näytteenottajan tulee olla sitoutumaton ympäristökonsultti.

Muistutukset ja mielipiteet

5) Keuruun kalastusalue, Nikaranperän kalastuskunta ja Kyynämöisten kalastuskunta vaativat, että Parantaisensuon turvetuotannolle ei tule myöntää ympäristölupaa. Hakemuksessa ei ole pystytty esittämään mitään sellaisia ratkaisevia perusteluita, jotta turvetuotannosta aiheutuvien keskeisten ja raskaiden haittavaikutusten syntyminen estyisi, ja esimerkiksi alapuolisen vesistön tila ei heikkenisi merkittävästi. Hakemuksessa arvioitu Parantaisensuon turvetuotannosta aiheutuva vuosittainen kuormitus alapuoliseen vesistöön on hakijan esittämä epäkelpo ja heikko teoreettinen arvio omasta toiminnastaan. Arvio perustuu täydellisesti vanhentuneeseen arviointimenetelmään ja vanhaan turvetuottajien sekä konsulttien kehittämään hypoteettiseen tilastointiin ja epäluotettaviin keskiarvo- ja ominaiskuormituslukuarviointeihin, mitkä eivät millään tavoin eivätkä missään mitasuhteissa vastaa viime vuosina toteutunutta faktaa. Muistutuksen liitteenä on DI Jaakko Koppisen laatima raportti Parantaisensuon kiintoaineskuormituksen laskemisesta.

Pintavalutuskenttä on alimitoitettu, ohutturpeinen ja tiheästi ojitettu, mikä aiheuttaa suuren riskin sen toimivuudelle. Hakemuksessa on esitetty vesienkäsittelykenttä niin epäselvästi, että siitä ei voi saada uskottavaa ja luotettavaa käsitystä. Lisäksi suon vedet tulisivat karttatarkastelun perusteella hyvin todennäköisesti purkautumaan suoraan luonnontilaiseen Roninpuroon ja edelleen Pieniveteen-Sahrajärveen. Riski vähäisinäkin tulva-aikoina suojavallien tai eristys- ja reunaojien murtumisesta on liian suuri, etenkin hankealueen pohjoisosassa, mistä reuna- ja metsäojat lähtevät suoraan kohti Roninpuroa. Karttatarkastelun perusteella Parantaisensuo sijaitsee vedenjakaja-alueella, jolloin kaikki suon länsi- ja eteläpuolen eristys- ja reunaojien turvepölyllä kyllästetyt vedet virtaavat täysin käsittelemättöminä kohti etelää suon alapuoliseen luonnontilaiseen nimettömään puroon (hakemuksessa "metsäoja") ja edelleen Hankasuon etelälaitaa Honkapuroon.

Laskuojaksi hakijan kaavailema Roninpuro on täysin luonnontilainen. Hakija ei ole suorittanut puroissa mitään koekalastusta, ja purojen kalasto ja ravut, korennot sekä koko muu vesiekologia tulee ehdottomasti selvittää, ennen kuin lupaprosessin käsittelyä voidaan enempää jatkaa. Sama koskee suon eteläpuolella ja vaikutuskohteena olevaa luonnontilaista Honkapuroa, johon laskettaisiin käsittelemättömät reuna- ja eristeojien vedet.

Parantaisensuon pohjoisosa on luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista muurainkorpea ja oligotrofista sarakorpea, jotka ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) suotyyppejä. Tällaisille soille ei tule ohjata yhtään turvetuotantoa.

Läheinen Oksalan Isosuon-Miehikäisensuon luonnonsuojelualue (FI0900002) olisi vuosikymmenten ajan pölyävän turpeen laskeuman kohteena, jos lupa turpeenotolle myönnettäisiin. Lisäksi Sahrajärvessä sijait-

see harvinainen Kuoliosaari, joka on tärkeä kulttuurihistoriallinen ja suojeltava hautapaikkasaari, jota ei ole mainittu hakemuksessa lainkaan.

6) A (Nevada RN:o 10:119, Sahrajärvi, Multia), 7) B ja C (Kuitula RN:o 6:22, Kuukkajärvi, Uurainen) sekä 8) D ja E (Kuitula RN:o 6:22, Kuukkajärvi, Uurainen) vaativat Parantaisensuon lupahakemuksen hylkäämistä ja yhtyvät Keuruun kalastusalueen laatimaan muistutukseen.

9) Kyynämöisten vesistöalueen suojeluyhdistys r.y. vastustaa ympäristöluvan myöntämistä. Kysymyksessä oleva suoalue sijaitsee Suomenselän alueella, seudun ja koko eteläisen Suomen korkeimmalla alueella. Lisäksi se sijaitsee Kyynämöisten vesistöalueen rajalla. Osa suon vesistä virtaa Kyynämöisten järveen Saunajoen kautta ja osa Roninpuron kautta Pieniveteen ja Sahrajärveen. Kyseinen suoalue on yhteydessä sen Eteläpuolella olevan Honkasuon kanssa. Honkasuo on luonnontilainen ja suojeltavaksi esitetty suoalue. Käytännössä Parantaisensuo ja Honkasuo toimivat yhtenä, vedenjakajalla sijaitsevana laajana suoalueena. Näitä seikkoja ei hakemuksessa ole lainkaan havaittu ja tämä on syy, miksi koko hakemus perustuu aivan väärin laskelmiin ja arvioihin ja on myös teknisesti virheellisesti laadittu.

Hakemuksessa esitetyt laskelmat kuivatusvesien johtamisesta, määristä ja pitoisuuksista ovat virheellisiä, kuten muistutuksen liitteenä olevassa DI Jaakko Koppisen selvityksessä osoitetaan. Lisäksi hakemuksesta puuttuu edellä mainittu peruslähdekohta, että suon vedet virtaavat kahteen suuntaan.

Hakemuksessa ei ole lainkaan tietoja alapuolisten vesistöjen tilasta, virtaamista, vesimääristä, herkkydestä, kuormittuneisuudesta ja sietokyvystä. Kyynämöisten vesialueita ei mainita lainkaan ja Pieniveden, Sahrajärven ja Roninpuron arvellaan vain olevan niin humuspitoisia, että uudella kuormituksella ei enää ole merkitystä.

Suunnitelman mukaan tuotantoalueen vedet johdetaan Roninpuron kautta Pieniveteen. Mitään käytännön ratkaisuja ei esitetä tuotantoalueen ylivirtaamien estämiseksi Honkasuon ja Saunajoen suuntaan. Lisäksi suunnitelmassa ei esitetä mitään rakenteita, jotka estäisivät Honkasuon vedenpinnan alenemisen Parantaisensuon kuivatuksen yhteydessä ja Honkasuon erittäin humuspitoisten vesien karkaamisen tuotantoalueen vesien mukana.

10) F ja G (Rantamännikkö, RN:o 2:54, Nikara, Multia) toteavat muistutuksessaan, että Pienivesi ja Sahrajärvi eivät kestä lisäkuormitusta soilta. 70-luvulla tehdyn metsäojituksen jälkeen ravinteet valuivat veteen ja veden laatu huononi. Rannat olivat täynnä mustia eliöitä ja sinilevää esiintyi, eikä vettä voinut käyttää edes saunavetenä. Veden laatu on huomattavasti parantunut 20 vuoden jälkeen ja myös lastenlapsilla tulisi olla mahdollisuus nauttia puhtaasta uimavedestä tulevaisuudessa. Turvetuotantoalueen vesien johtamisen seurauksena Pieniveden ja Sahrajärven veden laatu huo-

nonee jälleen ja eliöstö, kuten taimenet, ravut ja siiat, kuolevat. Kesämökkien arvo laskee. Turvepölyn vuoksi pyykkiä ei voi kuivata ulkona ja pöly laskeutuu myös kasvimaille.

11) H ja I (Metsäniemi RN:o 10:110, Sahrajärvi, Multia) vastustavat ympäristölupaan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotantoon. Hakemuksessa esitetyin toimin ei voitaisi estää turvetuotannon aiheuttamaa Pieniveden, Sahrajärven, Roninpuron ja Kotajoen merkittävää pilaantumista.

Pienivedellä ja Sahrajärvellä on paljon matalia hiekkarantoja, jotka ovat ihanteellisia pikkulapsillekin sopivia uinti- ja virkistytymispaikkoja. Siten sinne on rakennettu runsaasti kesämökkejä. Myös rakentamattomia tontteja on useita. Pieniveden ja Sahrajärven alueelle on tehty sitova rantayleiskaava, jossa alue on määritelty loma-asutusalueeksi. Muistuttajat ovat teettäneet omistamalleen Metsäniemen alueelle (30 ha) ranta-asemakaavan (rantaviivaa noin 800 m).

Järvien veden laatua heikensi vuosikymmeniä sitten tehty metsäojitus. Nykyisellään ojiin ja kaivumaihin on kasvanut sammalta ja heinää, mitkä pidättävät kiintoainetta. Tämän vuoksi järvien vedenlaatu on huomattavasti parantunut, ja kehitys jatkuisi edelleenkin, ellei nyt haettua turpeennoston ympäristölupaa myönnettäisi ja turvetuotantoa aloitettaisi. Järvien vesi on nykyisellään hyvin uimakelpoista ja muistuttajat rakentavat Sahrajärven rannalle kesämökkiä.

Alueen korkea maaperän cesium-säteilypitoisuus (Multia, Uurainen: luokka 4) tulee ottaa huomioon lupaa harkitessa.

Se että hakija pyrkii vähättelemään turpeennoston aiheuttamia haittoja sillä perusteella että järvien vesi on ennestäänkin huonolaatuista, osoittaa suurta ylimielisyyttä paikallisten rannanomistajien oikeuksia kohtaan. Tätä käsitystä tukee esitys 100 euron kalatalousmaksusta. Tämä on myös ristiriidassa mm. Maabrändivaltuuskunnan loppuraportin tavoitteiden kanssa, jossa pidetään tärkeänä sisävesien laadun jatkuvaa parantamista.

12) Peni Oy (Peninkallio RN:o 10:109, Sahrajärvi, Multia; Ukonkallio RN:o 10:104, Sahrajärvi, Multia; Juhola RN:o 10,105, Sahrajärvi, Multia) vaatii, että Parantaisensuon turvetuotannolle ei tule myöntää ympäristölupaa ja yhtyy Keuruun kalastusalueen jättämään muistutukseen. Peni Oy omistaa kolme ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettua vapaa-ajan asuntoa hankkeen valuma-alueella olevan Sahrajärven rannalla. Hanke uhkaa vakavasti Pieniveden ja Sahrajärven virkistys- ja kalastuskäyttöä. Tämä uhkaa Peni Oy:n liiketoimintaa, vie pohjan sen jatkokehityssuunnitelmilta ja romahduttaa yrityksen omaisuuden arvon.

13) J (Peninkallio RN:o 10:109, Sahrajärvi, Multia) vaatii, että ympäristölupaa Parantaisensuon turvetuotantoalueelle ei myönnetä. Parantaisensuon turvetuotantoalue vaarantaisi merkittävästi ja oleellisin osin Pieniveden sekä Sahrajärven muodostaman vesistön ja rantaluonnon ekologista

tasapainoa sekä alueen virkistyskäyttöä. Kyseinen Vapo Oy:n tuotantohanke rikkoisi siten kategorisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista. Tarkemmat perustelut ilmenevät muistutuksesta.

14) K ja L (Muurainlaakso RN:o 6:27, Kuukkajärvi, Uurainen) vastustavat ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuolle, koska mahdollisen turpeennoston mainitaan vaikuttavan Sahrajärven tilaan kielteisesti. On hyvin lyhytnäköistä hyödyntää turvetta energiantuotantoon pilaamalla samalla ainutlaatuista luontoa peruuttamattomasti.

Muistuttajien omistama kiinteistön Sahrajärven rannalla on tärkeä ajanviettopaikka. Esitys 100 euron vuotuisesta kalatalousmaksusta osoittaa hakijalta huonoa ympäristön arvon tuntemusta. Sahrajärvessä on runsas kalasto. Mikäli turvetuotannolle myönnetään ympäristölupa, on hakijan kerrottava etukäteen luotettavasti kuka ja millä tavoin valvoo ja takaa, että hanke ei pilaa Sahrajärven kaunista ja rikkasta ympäristöä.

15) Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri r.y. vaatii, että Vapo Oy:n Parantaisensuolle hakema ympäristölupa hylätään kokonaan. Toiminnan aloittamista ei tule sallia ennen mahdollisen valituskierroksen käymistä loppuun.

Parantaisensuo kuuluu Keskisen Suomenselän ekologisesti arvokkaaseen vyöhykkeeseen. Ekologisesti arvokkaat vyöhykkeet ovat luonnon monimuotoisuuden keskittymiä, joilla monimuotoisuutta tulee säilyttää ja kehittää eikä hävittää. Hakemuksessa on hyvin huomioitu Parantaisensuosta etäällä olevat suojelualueet. Kuitenkin on jätetty huomioimatta, että Viereinen Hankasuo on 3. vaihemaakuntakaavassa merkittävä suojelukohde. Soidensuojelun perusohjelman täydentäminen on käynnistynyt. Harvinaisen laajan luonnontilaisen suoalueensa ja arvokkaan suokasvillisuutensa perusteella Hankasuo todennäköisesti täyttää suojelukohteelle asetettavat kriteerit. Hankasuo ja Parantaisensuo ovat samaa suokokonaisuutta, jota halkoo metsäsaarekkeista muodostuva kapea kannas. Parantaisensuon vesivaraston tyhjentäminen kuivattaisi myös Hankasuota ja muuttaisi sen luonnontilaa. Viereisen suon turvetyömaa olisi myös häiriö Hankasuon eläimistölle. Vaikka Parantaisensuo on metsäojitettu, sillä on säilynyt luonnontilaista ja luonnontilaisen kaltaista suokasvillisuutta, kuten uhanalaisuudeltaan vaarantuneeksi luokiteltua mustikkakorpea ja oligotrofista sarakorpea. Suureksi osaksi ojat ovat mataloituneet ja kasvittuneet ja suolla on käynnistynyt ennallistumisprosessi. Ojitettu suo on menettänyt vain osan luontoarvoistaan.

Koko hankealueen taustakuormituksen on laskettu tulevan Pieniveteen. Pääosa hankealueen ojista kuitenkin laskee vetensä etelään Honkapuuroon, jolla on yhteys Kyynämöiseen laskevan Saunajoen latvavesiin. Tämän alueen taustakuormitusta ei voi vähentää bruttokuormituksesta, vaan nettokuormitus on yhtä suuri kuin bruttokuormitus. Kuormitusarvot ovat virheelliset ja liian pienet. Vain Parantaisensuon pohjoisimman osan suo-

ojien vedet laskevat Roninpuron kautta Pieniveteen. Kunnostus- ja toimintavaiheen kuormitusarvot ovat liian pienet. Niissä ei ole otettu huomioon kevättulvien ja rankkasateiden aiheuttamia kuormituspiikkejä. Myöskään eristysojien todellista kuormitusta ei ole otettu huomioon. Hankealue on pitkä ja kapea, mistä syystä eristysojien pituus on suuri ja ne ovat ilman suojavajöhykettä aivan työmaan kupeessa alttiita pölykuormitukselle.

Pintavalutuskenttä ei täytä sille asetettuja vaatimuksia. Pintavalutuskenttä on sijoitettu metsäojitetulle suolle, jonka turvekerros on suurella osalla kenttää liian ohut tai lähes puuttuu. Heikosti toimivalla pintavalutuskentällä ei saavuteta laskelmissa käytettyjä puhdistustehoja.

Keski-Suomen liiton valtuusto hyväksyi 14.11.2012 Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaavan. Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan on sijoituspaikan sopivuutta arvioitaessa otettava huomioon kaavamääräykset. Vedet, jonne Parantaisensuon kuivatusvedet ravinne- ja muine päästöineen valutettaisiin, sisältyvät Saarijärven reittiin, valuma-alue 14.6, jota koskee 3. vaihemaakuntakaavassa Keski-Suomen maakunnan alueella suunnittelumääräys: "Turvetuotanto on voimakkaasti vaiheistettava ja vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kokonaistuotanto on suunniteltava ja mitoitettava siten, että se ei vaikuta vesien tilaan heikentävästi". Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmassa alue kuuluu lisätoimenpide-alueeseen. Uusia lupia Saarijärven reitille tulee myöntää vasta sitten, kun TASO-hanke ohjeistaa riittävät kuivatusvesien käsitteilyohjeet.

16) M (Metsä-Moisio RN:o 9:88, Kuukkajärvi, Uurainen; Ranta-Moisio RN:o 9:89, Kuukkajärvi, Uurainen) vaatii, että ennen mahdollisen ympäristöluvan myöntämistä varmistetaan, että hanke ei vaaranna Hankasuon eikä Kynämöisen järven luonnonarvoja. Parantaisensuolta vedet kulkevat nyt kahteen suuntaan: paitsi pohjoiseen hakijan mainitseman Roininajan suuntaan, myös etelään, josta vesi päättyy Saunajokea pitkin Kynämöisen järveen. Ranta-Moision tila RN:o 9:89 on Kynämöisen rannassa kohdassa, missä Saunajoki laskee Kynämöiseen. On pelättävissä, että suunniteltu turvetuotanto kuormittaa Kynämöisen järveä kiintoaineilla ja ravinteilla. Ranta-Moision tilan kohdalla järvi on hiekkapohjainen, jossa pienikin lisäkuormitus näkyy ja tuntuu. Ranta-Moision tilan hoidossa on pidetty etusijalla maisemallisia arvoja ja virkistyskäyttöä. Ohi kulkevalta tieltä on kaunis näkymä järvelle. Sekä satunnainen kulkija että paikkakuntalainen voivat pysähtyä ihailemaan maisemaa ja käydä uimassa hiekkarannalla. On vahinko, jos nämä maisemalliset ja virkistysarvot kärsivät turvetuotannon takia.

Parantaisensuo rajoittuu Metsä-Moision RN:o 9:88 tilaan. Tilaan kuuluu osa Hankasuosta, joka on maakuntakaavassa merkitty luonnonsuojelualueeksi. Parantaisensuo on aivan Hankasuon vieressä. Molemmista vedet virtaavat samoihin ojiin, sekä pohjoiseen että etelään. Miten Parantaisensuon turvetuotanto sopii yhteen sen seikan kanssa, että Hankasuo on luonnonsuojelualue? Vierekkäin olevien soiden vesitalous vaikuttaa vält-

tämättä toinen toiseen. Jos Hankasuon pohjoisosa, joka rajoittuu Parantaisensuohon, jossain vaiheessa vielä ennallistetaan vanhojen ojitusten jäljiltä, onko silloin viisasta alkaa kaivaa turvetta aivan vierestä?

17) N ja O (Metsälehto RN:o 6:21, Kuukkajärvi, Uurainen) vaativat Parantaisensuon lupahakemuksen hylkäämistä ja yhtyvät Keuruun kalastusalueen laatimaan muistutukseen. Muistuttajien kesämökki Metsälehto sijaitsee Sahrajärven rannalla. Hakemuksessa on selvitetty että pintavalutuskentältä vedet johdetaan laskuojaa myöten Roninpuroon ja edelleen Pieniveteen ja Sahrajärveen, joten kuivatusvesillä on vaikutusta veden laatuun ja sen myötä virkistyskäyttöön. Muistuttajat käyttävät vesistöä kalastukseen ja uimiseen. Hakija esittää, että kalataloudellinen haitta korvattaisiin 100 euron vuotuisella kalatalousmaksulla. Summa ei ole riittävä haitan korvaamiseksi vaan korvauksen tulisi olla tuhansia euroja. Veden pilaantuminen laskee maa- ja vesialueen arvoa. Kiinteistön arvon alentuminen on korvattava täysimääräisesti.

18) P ja Q (Kiponranta RN:o 2:65, Sahrajärvi, Multia) vaativat, että hankkeelle ei tule myöntää ympäristölupaa. Muistuttajien vapaa-ajan kiinteistö sijaitsee Sahrajärven Nevalahdessa. Järvi on tällä hetkellä jonkun verran humuspitoinen ja Parantaisensuon ympäristövaikutukset Pieniveteen ja sen alapuolella olevaan kalaisaan Sahrajärveen tulisivat olemaan kohtalokkaita. Hakija on esittänyt epäkelvon ja heikon teoreettisen arvion omasta toiminnastaan alapuolisen vesistön kuormituksesta ja pölyhaitoista.

Vapaa-ajan asunnon käyttövesi otetaan Sahrajärvestä. Kiinteistöltä ei ole löydetty vedenottoon kelpaavaa kaivonpaikkaa. Alueen rikas eläinkanta ja asutus tulisivat kärsimään Parantaisensuon pölyhaitoista.

19) R ja S (Kiviranta RN:o 22:1, Sahrajärvi, Multia; Peipporanta RN:o 6:32, Kuukkajärvi, Uurainen) vaativat Parantaisensuon lupahakemuksen hylkäämistä ja yhtyvät Keuruun kalastusalueen laatimaan muistutukseen. Muistuttajat omistavat lypsykarjatilan Sahrajärven rannalla ja suunnitelmassa on rakentaa mökkejä vuoraukseen. Muistuttajat omistavat Sahrajärven, Pieniveden ja Jokijärven rannoilla 5 rantakaavaan merkittyä rantatonttia. Lisäksi Pieniveden rannalla on noin 0,5 ha:n rantatontti (Peipporanta RN:o 6:32), jolle on jo sähköt vedetty, rakennettu tie ja mökki on suunnitteluvaiheessa. Vuokratoiminta perustuu puhtaaseen luontoon, puhtaisiin uima- ja kalavesiin ja hiljaisuuteen. Kyseessä on myös tilan jatkajan toimeentulo ja elämisen mahdollisuus maaseudulla, jossa muita työpaikkoja on vähän. Suunniteltu Parantaisensuon turvetuotanto tulisi vesittämään elinkeinotoiminnan näiltä osin. Maatilan toiminta on tiukan valvonnan alla ja saman tiukan linjan ja valvonnan tulee koskea myös turvetuotantoa.

Pieniveden rannalta on muistuttajien omistuksessa oleva tila Kiviranta, joka on kaavoitettu rantatontti. Tontin kulmaan laskee hakemuksessa mainittu Roninpuro, jolloin vedet tulevat purosta suoraan tontin uimarantaan. Roninpuro on luonnontilainen puro, jonka reunat on jätetty hakkuissa käsittelemättä metsälain nojalla. Pienivesi on yli 30 metriä alempana kuin suunni-

teltu turvetuotantoalue. Roninpurossa ei ole suvantoja, joissa veden virtaus hidastuisi ja joihin tuotantoalueelta irtoava kiintoaine laskeutuisi, joten kiintoaine tulee suoraan Pieniveteen rantatontin eteen. Pienivesi on matala ja virtaama siinä on hidasta, jolloin kiintoaineet laskevat Pieniveden pohjaan. Hakija ilmoittaa Roninpuron olevan virkistyskäytöltään merkityksetön, mutta tämä ei pidä paikkaansa. Roninpuron maisema- ja luontoarvot ja puhtaus ovat merkittäviä seikkoja rantatontin ja mökkivuokrauksen onnistumisen kannalta. Muistuttajat eivät anna lupaa Roninpuron käyttöön laskuojana.

Roninpuron vieressä Uuraisten puolella on upea kallioalue, rantakaavassa alue on rajattu "erityisiä ympäristöarvoja" sisältäväksi metsätalousalueeksi, jolla on maisema- ja virkistyskäyttöä Pieniveden mökkiasukaille. Alueella elää saukko, jonka jälkiä on havaittu helmikuussa 2013.

Jos lupa turvetuotantoon myönnetään ja vesien tila sen takia huononee, muistuttajat tulevat esittämään korvausvaatimuksia tonttien arvonalenemisesta ja vuokraustoiminnan tuoton alenemisesta. Tällä hetkellä tonttien hintaluokka on 30 000–40 000 euroa.

Sahrajärvi ja Pienivesi ovat latvavesiä, joiden veden laatu on hyvä. Vedet eivät ole reheviä, pyydykset eivät likaannu ja uiminen on turvallista. Hakija myöntää kuivatusvesillä voivan olla vaikutusta järvien tilaan ja veden laatuun ja sitä kautta järvien virkistyskäyttöön. Sahrajärven ja Pieniveden rannoilla on noin 60 kaavoitettua rantatonttia, joista yli puolet on rakennettuja ja rakentaminen on käynnissä koko ajan. Näin ollen järven virkistyskäyttö on erittäin merkittävää. Tämänkin perusteella hakijalle ei tule myöntää ympäristölupaa.

Pieniveden ja Sahrajärven vedet laskevat Kotajokea pitkin Saarijärven reitin vesistöihin. Nämä vedet ovat huonossa kunnossa ja niiden tilanteesta ollaan huolissaan jo valtakunnallisestikin. Tästä asiasta Saarijärven kaupunki on tehnyt kantelut eduskunnan oikeusasiamiehelle ja EU-komissiolle. Hakijan suorittamissa mittauksissa ja arvioinneissa on ristiriitaisuuksia ja suoranaisia virheitä. Mittauksia ei ole suoritettu sulamishuipujen eikä rankkasateiden aikaan tarpeeksi usein eikä oikeaan aikaan, jotta olisi saatu totuudenmukainen tulos valumista ja kiintoainepäästöistä. Muistuttajat viittaavat DI Jaakko Koppisen suorittamaan seurantaan ja tutkimuksiin.

20) T, Yhtymä Lehtomäki, Saarela, Sinikunnas (Kuoliosaari RN:o 10:19, Sahrajärvi, Multia) eivät hyväksy Parantaisensuon kuivatusvesien laskemista Sahrajärveen, jossa heidän omistamansa saari sijaitsee. Pintavalutuskentältä vedet johdetaan Roninpuroon ja edelleen Pienivereen ja Sahrajärveen. Vakuuttelu, että vesistöjen tila ei muuttuisi olennaisesti, on olettamusta. Vastaavanlaisista hankkeista on ollut runsaasti reklamaatioita.

21) U ja V (Wanha-Oksala, RN:o 3:36, Kuukkajärvi, Uurainen) katsovat aiheelliseksi valittaa Parantaisensuon ympäristölupahakemuksesta, koska

Pienivesi-Sahrajärvi ei siedä enää yhtään lisäkuormitusta. Muistuttajat yhtyvät myös Keuruun kalastusalueen jättämään muistutukseen. Vaikka turve on halvempi energianlähde, kuin esimerkiksi toinen kotimainen polttoaine energiapuu, ei kustannuksia tulisi mitata pelkästään rahallisesti. Metsä- ja maatalous kuormittaa vesistöjä, mutta esimerkiksi metsän uudistamisen jälkeen humusta kulkeutuu vesistöihin korkeintaan 2 vuotta. Turvesuo on auki ja sitä myllätään 30–50 vuotta. Lisäksi tuotannosta aiheutuu pölyhaittaa.

22) X ja Z (Niemi RN:o 10:69, Sahrajärvi, Multia) vaativat ympäristölupahakemuksen hylkäämistä. Turvetuotannon aiheuttama pilaantuminen aiheuttaa huomattavaa kiinteistön arvon alenemista. Rantayleiskaavaan on merkitty myös kolme vapaa-ajan asunnon rakennusoikeutta muistuttajien kiinteistölle. Tarkoituksena on rakentaa kiinteistölle vuokrattavia mökkejä ja harjoittaa matkailuelinkeinotoimintaa. Puhdas vesi ja kalastusmahdollisuus ovat tärkeitä kyseiselle elinkeinotoiminnalle.

Pienivedessä ja Sahrajärvessä on hyvä kalakanta, mikä tulee kärsimään, kun veden tila heikkenee päästöjen myötä. Saarijärven reitti on jo ennestään pilaantunut turvetuotannon johdosta. Nämäkin vedet laskevat Saarijärvelle ja tilanne pahenee entisestään.

Parantaisensuon ja Pieniveden pintojen korkeusero on reilusti yli 30 metriä. Matkaa suolta järvelle on suorasti etenevää Roninpuroa pitkin vain noin kolme kilometriä. Keväisin sulamisvesien aikaan ja kesällä rankkasateen jälkeen Roninpuron virtaus on kova. Kohina kuuluu järven yli. Suunnitellun pintavalutuskentän vedet tulevat voimalla ja ylimenojen vaara on ilmeinen. Pienivesi on suurelta osin matala järvi ja kun se on ensimmäisenä vastaanottamassa purosta tulevaa lietettä, on runsas rehevöityminen uhkaamassa nopeasti.

Järven virkistyskäyttö heikkenee huomattavasti turvehiukkasten aiheuttaman haitan myötä. Rannoille on hiljattain rakennettu useita vapaa-ajan asuntoja. Kylälle on saatu matkailua edistäviä hankkeita; Kiiskilänmäen näkötorni ja Nikaraisten kirkkotie. Nämä ovat tuoneet jo runsaasti ihastuneita kävijöitä kylälle. Mökki- tai maatilamajoitusta on kyläläisillä suunnitelmassa. Vaellukseen, luonnosta nauttivaan ja luontoa kunnioittavaan liikumiseen perustuva matkailu on hyvin nykyisten ekologisten periaatteiden ja tavoitteiden mukaista. Tätä pitäisi kunnioittaa ja mahdollisuuksia säilyttää siellä, missä niitä on.

23) Nikaranperän kalastuskusta vaatii ympäristöluvan hylkäämistä. Pienivesi ja Sahrajärvi ovat kylän tärkeimmät kalavedet. Siksi kalaistutuksissa on panostettu juuri kyseisiin vesiin ja varsin menestyksekkäästi. Samoin kalastuslupien myyntitulot tulevat pääosin niissä kalastavilta. Vuosina 2007–2011 järviin toteutettiin ravun kuntoutusistutusohjelma. Pienivesi on kylän paras kuhajärvi ja ainoa, jossa kuha lisääntyy luontaisesti. Vuonna 2012 tehtiin myös päätös nostaa kalastusluvan hintaa viidellä eurolla tarkoituksena käyttää lisäraha taimenen istutuksiin.

Vaikka hakija vähätteleekin Pieniveden vedenlaatua, niin käytännössä vesi on hyvälaatua, vaikkakin tummaa. Järvessä uiminen ei värjää ihoa, kuten Saarijärvenreitin alemmissa turpeen pilaamissa vesissä. Verkot eivät limaannu, vaan esimerkiksi talvella voi samoja verkkoja pitää vaikka kuu-kauden pesemättä. Tämä osoittaa, että järvi ei suinkaan ole rehevöitynyt. Järven vesi on hapanta, mutta tämänhetkinen tilanne on, että rapu ja särjet elävät ja lisääntyvät hyvin.

Mikäli hakija tekisi Pieniveden (52 ha) yläpuolelle turvetuotantoalueen (41,3 ha), olisi suo lähes yhtä suuri kuin järvi. Järvi ei kestäisi niin suurta määrää hapanta humuspitoista vettä.

Soiden ojitukset metsätalouskäyttöön aiheuttavat jo rasituksen, jonka Pienivesi ja Sahrajärvi tässä laajuudessa kestävät. Ne aiheuttavat kuormituspiikkejä ojituksen yhteydessä. Turvetuotanto kuitenkin aiheuttaa jatkuvan rasituksen seuraavan 40–50 vuoden ajalle, mitä järvet eivät tule kestä- mään. Hyvänä esimerkkinä on Pengerjoki, joka on turvesoiden takia käy- tännössä Multian puoleiselta osalta kuollut eikä edes ahven elä siellä. Ka- lastuslupien myynti joelle on jouduttu lopettamaan.

24) Å (Pellonpää RN:o 10:32, Sahrajärvi, Multia) ei puolla ympäristölu- van myöntämistä Parantaisensuon turvetuotannolle. Kiinteistön arvon ale- nemisestä tullaan vaatimaan korvausta. Vesien humuspitoisuus on jo nyt korkea, eivätkä ne kestä pienintäkään lisäkuormitusta. Rannasta tulee ui- makelvoton.

25) Nikaran kyläyhdistys r.y. vastustaa ympäristöluvan myöntämistä Pa- rantaisensuon turvetuotantoon. Parantaisensuon kuivatusvedet johdetaan suunnitelman mukaan luonnontilaista Roninpuroa pitkin Pieniveteen ja Sahrajärveen. Kyseisellä purolla on havaittu tuoreet saukon jäljet. Vaikka hakija sanookin, ettei purolla ole virkistysarvoa, on sillä arvoa saukon ra- vinnonsaannin kannalta.

Pienivedellä ja Sahrajärvellä on kylälle erittäin suuri virkistysarvo. Kalasta- jia käy järvillä myös kylän ulkopuolelta. Järvien rannoilla on runsaasti mök- kiläisiä, jotka tuovat kesäisin väriä kylän elämään. Lisäksi Sahrajärven rannalla sijaitsee kylän yleinen uimaranta. Järvet ovat Saarijärven reitin viimeisiä latvavesiä, joita turve ei ole vielä sotkenut, joten niissä uidessa ei iholle tule limaista turvekerrosta.

Valitettavasti aluehallintovirasto on varannut muistutuksen jättämiseen ai- noastaan kuukauden aikaa ja sekin talviaikaan. Alueen eläimistöä ja kasvistosta ei ole aikaa tehdä havaintoja. Hakija on väittänyt järviä rehe- viksi ja humuspitoisiksi, mikä ei pidä paikkaansa. Siten on syytä olettaa, et- tä hakija on vähätellyt myös Parantaisensuon luontoarvoja.

Kokemuksen perusteella tiedetään, että turveyrittäjille sattuu niin sanottuja ”vahinkoja”. Kesällä voi ukkoskuurojen sattuessa tulla ylivuotoja tai pump-

pu sammua muutamaksi päiväksi, jolloin jätevetä pääsee raakana vesistöihin. Jos lupa kaikesta huolimatta myönnetään, tulee siinä määrätä tunnut korvaukset riippumatta siitä, onko päästö vahinko vai tahallinen.

26) Ä ja Ö (Kuusialho RN:o 10:87, Sahrajärvi, Multia) vastustavat ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotantoon. Muistuttajat omistavat Sahrajärven rannalta kesämökkintontin. Perusteena kohteen hankinnalle oli puhdas luonto ja vesi. Nyt tontille rakennetaan uutta mökkiä ja rantasaunaa, ja ajatus siitä, että uimisen jälkeen pitäisi peseytyä kaivosta kannetulla vedellä, tuntuu järjettömältä makean veden tuhlaukselta. Veden laadulla on merkitystä myös kiinteistön arvoon.

Tiedossa ei ole ainoatakaan turvetuotantoaluetta, jonka ympäristössä tuotannon vaikutukset eivät näkyisi. Tuotannosta aiheutuu melu- ja pölyhaittoja. Tulva-aikoina ja runsaiden sateiden mukana irtonainen maa-aines kulkeutuu Roninpuroon, pilaten kirkasvetisen metsäpuron, ja sieltä Pieniveiteen ja Sahrajärveen lisäten kuormitusta, huonontaa veden laatua ja lisäten järvien rehevöitymistä. Kuulutuksessa on mainittu, että kuivatusvesillä voi olla vaikutusta veden laatuun ja sen myötä virkistyskäyttöön, mistä tarjotaan maksettavaksi korvausta. Tämä on jo myönnytys, että veden laatu tulee huononemaan ja se on vakava rikkomus. Mikään toimenpide ei saa huonontaa veden laatua, vaan päinvastoin toimenpiteillä tulee olla veden laatua parantava vaikutus. Vuosien saatossa on nähty kuinka Saarijärven reitin vedet ovat pilaantuneet turvetuotannon seurauksena.

27) A1 (Pihkapuro RN:o 10:121, Sahrajärvi, Multia) vaatii ympäristöluvan hylkäämistä Parantaisensuon turvetuotannolle. Muistuttaja omistaa Pieniveden rannalta tontin, jolle on tarkoitus rakentaa kesämökki. Järvi on puhdas ja runsaskalainen. Aikaisemman kokemuksen perusteella järvi tulee muuttumaan turvetuotannon seurauksena uimakelvottomaksi. Kalastus tulee lähes mahdottomaksi, koska verkot limoittuvat ja täyttyvät humuksesta jo muutamassa tunnissa. Myöskään tuulastus ei onnistu järven näkösyvyyden huonontuessa.

Roninpuro saa alkunsa eteläisen Suomen korkeimmalta paikalta, Kiiskilänmäki (268,77 m). Puro on luonnontilainen ja kuuluu saukon elinpiiriin. Turvetuotanto tulee vaikuttamaan haitallisesti puron pieneläimistöön ja sitä kautta myös saukon ravinnonsaantiin.

Hakijan esittämä 100 euron korvaus on naurettava. Summa korvaa vuodessa ainoastaan kahden kuhan arvon.

Suovesi on tunnetusti hapanta. Mikäli järven happamuus laskee nykyisestä, on vaarassa, että järvestä häviävät happamuutta heikoimmin kestävät lajit kuten rapu ja särki. Vaikka särki onkin niin sanottu roskakala, on se ravintokala ahvenelle, kuhalle ja hauelle.

Turvetuotanto tulee laskemaan tontin arvoa. Hakijan on korvattava tontin arvon aleneminen, mikäli lupa myönnetään.

28) B1 ja C1 (Karpaloaho RN:o 6:26, Kuukkajärvi, Uurainen) vastustavat ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotannolle. Pieniveden-Sahrajärven rannoilla on runsaasti loma-asutusta, joten järvellä on suuri virkistyskäyttöarvo. Myös muistuttajat omistavat järven rannalta tontin, jolle on vain muutama vuosi sitten rakennettu kesämökki.

Valuma-alueella ei ole juuri muuta kuormitusta kuin metsätalous. Sahrajärven näkösyvyys on kuitenkin silminnähden selvästi pienentynyt viime vuosina, minkä voi todeta myös vuosina 1982–2012 otettujen vesinäytteiden perusteella. Näytteiden mukaan väriarvo, rautapitoisuus ja kemiallisen hapenkulutuksen arvot ovat noususuuntaisia. Tähän on todennäköisesti syytä viime vuosien runsaat valumat. Järven valuma-alueella on tehty myös kunnostusojituksia. Sahrajärvi on luokiteltu vesienhoidossa luokkaan erinomainen. Toistaiseksi järvessä on ollut kohtalaisen hyvä uida ja kalastaa.

Pintavalutuskentät eivät puhdistu humusta lainkaan, joten järveen tuleva humuskuormitus lisääntyisi selvästi turvetuotantoalueen takia. Ojitetulle alueelle perustettavilta kentiltä huuhtoutuu usein myös ravinteita ja rautaa. Juuri nämä ainespitoisuudet eivät saa Pienivedessä-Sahrajärvessä kasvaa, koska vedenlaatu tulisi huonontumaan ja järven sietokyky ylittymään. Koska turvetuotannon vesiensuojelumenetelmät eivät pysty riittävän hyvin ja ennen kaikkea luotettavasti erilaisissa valuntatilanteissa puhdistamaan kuivatusvesiä, ei ympäristöluvan myöntämiselle ole edellytyksiä tällä paikalla.

Parantaisensuon turvetuotannon päästöt aiheuttaisivat sellaisen kuormituslisän, jonka takia Pieniveden-Sahrajärven erinomaiseksi luokiteltu tila tulisi tippumaan alempaan luokkaan. Turvetuotannon seurauksena ravinnepitoisuudet, väriarvo ja humuspitoisuudet kasvaisivat entisestään. Käytännössä veden pilaantuminen vaikeuttaisi uimista ja kalastamista. Turvetuotannon päästöt tulisivat liettämään järven pohjan. Kiinteistöjen arvonalennus olisi selvää.

Hakija on itsekin hakemuksessaan todennut Parantaisensuon kuormituksella olevan vaikutusta Pieniveden ja Sahrajärven veden laatuun ja virkistyskäyttöön. Hakija kuittaa asian niin, että lisäkuormitus ei kuitenkaan haittaa, koska järvet ovat jo nykyisellään reheviä ja humuspitoisia. Turvetuotannosta aiheutuva kuormituslisä nykytilanteeseen nähden on se tekijä, joka tulee pilaamaan järven, varsinkin kun turvetuotannon kuormitus on pitkäkestoista, jopa 30–40 vuotta.

Lisäksi hakija esittää kalataloudellisen haitan korvattavaksi 100 euron vuotuisella kalatalousmaksulla. Nikaranperän kalastuskunta on istuttanut kaloja säännöllisesti Sahrajärveen, mm. kuhaa tuhansia istukkaita. Esitetty kalatalousmaksu on täysin riittämätön korvaamaan haittoja, eikä niitä sinänsä rahalla voi korvatakaan.

Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaavassa on turvetuotannon osalta suunnittelumääräys, jonka mukaa turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa

niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan. Turvetuotantoa tulee suunnitella ja vaiheistaa niin, ettei vesien tilaa heikennetä ja vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kaavamääräys ei tulisi toteutumaan, mikäli Parantaisensuolle myönnettäisiin ympäristölupa, koska vesienhoidon tavoitteita ei saavutettaisi, eivätkä suunnitellut vesiensuojelumenetelmät ole riittävän tehokkaita.

29) D1 ja E1 (Vanha-Peränikara RN:o 2:59, Sahrajärvi, Multia; rantakäyttö RN:o 2:24, Sahrajärvi, Multia) vastustavat ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotannolle. Pienivesi ja Sahrajärvi ovat puhtaita latvavesiä, jotka eivät tule kestäämään lisärehevöitymistä. Erityisesti Pienivesi on matala järvi, syvimmältä kohdalta vain alle 7 metriä, ja siellä kuormituksen vaikutus näkyy nopeasti. Samoin järvien välissä oleva salmi on matala ja tulee umpeutumaan ajan myötä, jos humus lisääntyy. Veden vaihtuminen varsinkin Pienivedellä on hidasta.

Kalastuskunta on tehnyt paljon talkootyötä istuttamalla uusia kalalajeja (siika, kuha ja rapu) järviin. Nämä kalalajit häviävät ensimmäisenä, jos happamuus lisääntyy. Panostus järviin menee hukkaan. Humuksen lisääntyessä kalaverkot ja muut pyydykset likaantuvat. Kiinnostus kalastukseen hiipuu.

Saarijärven reitin vesien huonosta tilasta on noussut laaja maakunnallinen huoli. Sahrajärvi ja Pienivesi laskevat Saarijärven reitille, joten kuormitus jo nykyisellään huolestuttavan huonoilla vesistöillä vain kasvaa. Myös ranta-alueiden arvo laskee vesistöjen rehevöityessä.

Hakijan esittämät laskelmat turvetuotantoalueen kuormituksesta eivät ole luotettavia. Sulamishuippujen ja rankkasateiden aikana altaat ja ojat tulvivat yli ja kiintoainesta karkaa hallitsemattomasti järviin.

30) F1 (Ukonkallio RN:o 10:104, Sahrajärvi, Multia) toteaa muistutuksessaan, että turvetuotannosta aiheutuu kiinteistöjen arvon heikkenemistä ja kiinteistöjen vuokraaminen loppuu. Samoin kalastus loppuu ja turvepöly vie metsistä marjat ja sienet. Koska tontilla ei ole kaivoa, ei saunavettä ole saatavilla, kun järvivettä ei enää voi käyttää. Muistuttaja kärsii allergiasta ja turvepöly pahentaa tilannetta.

31) G1 ja H1 (Kesäranta RN:o 10:115, Sahrajärvi, Multia) toteavat muistutuksessaan, että järvet, joihin turvetuotannon kuivatusvesiä johdettaisiin, ovat matalia, joten niiden nopea saastuminen olisi varmaa. Veden väri on ruskeaa, koska järvien pohjalla on kerros rautamalmia. Se ei estä järven virkistyskäyttöä ja käyttöveden otto pumpulla on täysin mahdollista. Humus on oletettavasti suurimmaksi osaksi peräisin lähisoiden ojituksista.

Jos lupa myönnetään, muistuttajat vaativat korvausta mökin hinnan romahchtamisesta. Arvioitu hinta on vähintään 110 000 euroa. Mökkejä ja muita kiinteistöjä rannoilla on 20–30, joista osa on uusia. Mökkiläisten virkistys-

tarve pitää huomioida. Lähellä on myös suosittu turistikohde, Kiiskilänmäen näkötorni.

Vesienkäsittelyrakenteet on rakennettava oikein ja niiden on poistettava kiintoainetta tehokkaammin kuin 30–40 %. Valvonnan tulee olla tehokasta ja oikea-aikaista.

32) I1 ja J1 (Mustikkamäki RN:o 10:72, Sahrajärvi, Multia) vastustavat ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotannolle. Muistuttajat ovat viettäneet kesät Sahrajärven rannalla vuodesta 1983 lähtien. Järvi on puhdasvetinen, uimakelpoinen ja runsaskalainen. Toisin kuin kuulutuksessa on mainittu, järvi on kova- ja hiekkarantainen, ei rehevöitynyt.

Turvetuotannon kuivatusvedet tulevat heikentämään vedenlaatua ja kalakantaa sekä kiinteistön arvo tulee laskemaan. Tästä ovat esimerkkinä Saarijärven reitin pilaantuneet vedet.

33) K1 (Pitkälahti RN:o 10:123, Sahrajärvi, Multia; Pitkälahti II RN:o 10:124, Sahrajärvi, Multia) vastustaa ympäristöluvan myöntämistä Parantaisensuon turvetuotantoon. Muistuttaja omistaa kaksi kiinteistöä Sahrajärven rannalla, joille on tarkoitus rakentaa vapaa-ajan asunto. Vuonna 2012 tehdyn tutkimuksen mukaan vesistö ei vielä ole kelvoton virkistys- ja kalastuskäyttöön, mutta sen kuormitusta ei missään tapauksessa saa lisätä. Lain mukaan luonnonarvoja ei saa heikentää ja järvien tilaa tulee parantaa eikä kuormittaa lisää.

Hakijan vastine

1) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Parantaisensuo on Keski-Suomen maakuntavaltuuston 14.11.2012 hyväksymässä 3. vaihemaakuntakaavassa varattu turvetuotantotarkoitukseen. Kaava perustuu mm. sijoituspaikkakysymystä koskevilta osin alueen luontoselvityksiin ja kuormitusvaikutusten arviointiin. Kaavan mukaan toimintaa suunniteltaessa on otettava huomioon asutus, turvetuotantoalueiden yhteisvaikutus, turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta ja tuotantopinta-alan poistumat. Tarvittaessa on rajoitettava samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää.

Hakemuksen 13.6.2012 päivätty täydennys sisältää tiedot muista Mahlunjärven vesistöalueella (14.62) jo toiminnassa olevista Pajumäensuon ja Pirtti-Peurusuon turvetuotantoalueista, joiden kuivatusvesiä johtuu muita reittejä myöten Kotajoen/Konttijoen alaosalle ja Mahlunjärveen. Täydennyksessä on myös hankkeiden kuormituksen yhteisvaikutusarvio, joka osoittaa vähäistä yhteisvaikutusta. Parantaisensuon tuotantoala 41,8 ha ei lisää turvetuotannon kuormittavaa alaa Mahlunjärven vesistöalueella, koska olemassa oleva poistuma on jo tällä hetkellä 46,6 ha, vuonna 2015 poistuma on 68,6 ha ja vuonna 2022 163,6 ha. Lisäksi Parantaisensuo ei sijaitse samalla purkureitillä kuin edellä mainitut tuotantoalueet.

Koska itä-kaakkoispuolisen Hankasuon suojelualuevaraus on tehty samanaikaisesti 14.11.2012 maakuntavaltuuston päätöksellä Parantaisensuon turvetuotantoaluevarauksen kanssa, ei ratkaisujen kesken voi tuolloin vallita ristiriitaa. Hankasuon suojelullisesti merkittävät alueet ovat sen ojitamattomat keski- ja eteläosat, jotka sijoittuvat verrattain etäälle hankealueesta. Hankasuon pohjoisosa, joka on lähinnä hankealuetta, on paitsi ojitettu myös pääosin hakattu.

Hankkeen toteuttaminen pienentäisi Saunajoen 36,77 km² valuma-aluetta (14.658) 27 ha:lla, eli noin 0,7 %. Suurentuma Kotajoen valuma-alueessa (14.624) on vieläkin merkityksellisempi, alle 0,2 %.

Pintavalutuskentän hyvän toimintakyvyn perusteista on riittävät selvitykset.

Hakija ei katso toiminnasta aiheutuvan asutukselle kohtuutonta pölyhaittaa.

Pieniveteen ja Sahrajärveen kohdistuvan kuormituksen ja sen merkityksen osalta hakija viittaa jäljempänä kalatalousviranomaisen kohdalla lausumaansa. Hanke ei ole vesienhoidon tavoitteiden vastainen. Sahrajärveen ei entuudestaan kohdistu turvetuotannosta peräisin olevaa kuormitusta. Sahrajärvellä on runsaasti loma-asutusta, mutta hankkeen vaikutukset sen vesistösidonnaiseen virkistyskäyttöön ovat hyvin vähäiset. Vaikutukset eivät siis vähennä järven virkistyskäyttöarvoa. Lähin Pienivedelle kaavoitettu rakennuspaikka sijoittuu noin 200 metrin etäisyydelle Roninpuron suulta.

Hakijan käsityksen mukaan luvan myöntämiselle ei ole luonnonsuojelu-, maankäyttö- ja rakennuslaista eikä myöskään ympäristönsuojelulaista johdettavaa estettä.

2) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen

Noin 42 ha:n suuruisen turvetuotantoalueen kuormituksen, noin 6 kg fosforia, noin 280 kg typpeä ja noin 500 kg kiintoainetta, aiheuttamat vedenlaadulliset vaikutukset niin Pienivedessä kuin Sahrajärvessä ovat siinä määrin vähäiset, etteivät ne aiheuta merkittävää kalataloudellisen tuoton vähenymistä tai haittaa kalastukselle. Kalatalouteen kohdistuvat lievät vaikutukset voidaan estää vuosittain suoritettavan kalatalousmaksun käytöllä.

Pieniveden ja Sahrajärven vesimuodostuman vedenlaatu on luokiteltu vesienhoidon periaatteiden mukaan asiantuntija-arviona luokkaan erinomainen (ekologinen luokitus). Sahrajärven ravinnepitoisuudet ovat vuosina 2001–2012 olleet seuraavat: kokonaisfosfori 22 µg/l ja kokonaistyyppi 545 µg/l. Parantaisensuon turvetuotannon vaikutus veden laatuun on jokseenkin vähäinen, eikä aiemmin hakemuksessa esitetty vähäinen pitoisuuksien nousu ole kalatalouden kannalta merkittävä. Vaikutukset Kotajoen veden laatuun jäävät vieläkin vähäisemmiksi.

Kotajoen ylä- ja keskiosan (välillä Harjujokea ja Heinäjokea) virtaamat ovat hyvin vähäiset. Kalatalouden kannalta olosuhteet ovat hyvin heikot. Vähän ennen (noin 2,8 km) Mahlunjärveä Kotajoki ja Konttijoki yhdistyvät. Verrattuna Sahrajärven luusuaan (Kotajoen alun) virtaamat noin 8-kertaistuvat aivan joen alaosalle, mikä luo kalataloudellisia edellytyksiä.

Sahrajärvestä alkava Kotajoki jatkumoineen Mahlunjärveen on noin 21,5 km:n pituinen. Matkalla on 12 koskea, joiden etäisyydet Sahrajärvestä ovat noin seuraavat:

Mullikkakoski	0,9 km
Nikaranmyllynkoski	2,4 km
Jussilanmyllynkoski	4,1 km
Ylimmäinen kalliokoski	4,4 km
Alimmainen kalliokoski	4,9 km
Puskianmyllynkoski	5,3 km
Heinäjoenkoski	5,7 km
Jokipohjankosket	7,5 km
Koskelankoski	8,0 km
Päistärkoski	10,1 km
Jäniskoski	14,5 km
Silmäkoski	18,9 km

Lausunnon antajalta 7.5.2013 saatujen tietojen mukaan tärkeimpiä arvokalohteita ovat Silmäkoski ja Kankimäen Myllykoski. Kalastuksellista merkitystä on myös Päistärkoskella. Muiden Kotajoen koskien kalataloudellisesta merkityksestä lausunnon antajalla ei ollut tietoa.

Kankimäen Myllykoski ei ole Kotajoessa, vaan Konttijoessa jokien yhtymäkohdan yläpuolella. Päistärkoskessa on kalojen nousun estävä toiminnassa oleva myllyn pato, joten sen yläpuolisella jokiosalla ei ilmeisesti ole lohikaloja lainkaan. Kalaistutuksia ei sinne tiettävästi ole tehty kuin yhden keran. Tuolla jokiosalla ei myöskään harrasteta kalastusta, koska uomassa on kesäisin vettä varsin vähän. Yläosalla olevassa noin 1,7 ha suuruisessa Jokijärvessä pyydystetään haukea ja ahventa.

Kuivatusvedet kulkevat ensin Roninpurossa ja sen jatkeissa noin 3,6 km:n matkan ja sen jälkeen Pienivedessä ja Sahrajärvessä vielä noin 2,2 km:n matkan sekoittuen järviveteen. Kotajoen alaosalle matkaa on yli 27 km.

Hakija katsoo, että hankkeen vaikutukset Kotajoen alaosalle jäävät niin vähäisiksi, että kalataloudellista haittaa ei aiheudu. Kotajoen sitä ylemmällä osalla ei ole sanottavaa kalataloudellista merkitystä, ja vedenlaadulliset vaikutukset sielläkin olisivat hyvin vähäiset. Pienivedessä ja Sahrajärvessä aiheutuva kalataloudellinen haitta voidaan estää vuosittain suoritettavan kalatalousmaksun käytöllä.

Hakija katsoo, että ympäristöluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Lisäksi hakija viittaa vastineessa muutoin lausumaansa.

4) Multian kunta, tekninen lautakunta

Hakija katsoo, että toiminnasta ei etäisyydet asutukseen ja tuotantoalueen koko huomioon ottaen aiheudu kohtuutonta pöly- ja meluhaittaa. Toiminnallisten rajoitteiden asettaminen ei ole tarpeellista.

Kuivatusvesien puhdistus on suunniteltu kaikki valuntatilanteet huomioiden.

Kunnossapidon ja tarkkailujen osalta tavanomaisesti asetettavat lupamääräykset ovat riittävät.

5) Uuraisten kunta, kunnanhallitus

Hakemuksessa täydennyksineen on otettu huomioon kunnanhallituksen tärkeiksi näkemät näkökohdat. Lausunnosta ei ole huomauttamista.

6–33) Sahrajärven rantakiinteistöjen omistajat ja haltijat: N ja O, K ja L, Peni Oy, F1, Å, A, G ja F, S ja R, M, B ja C, P ja Q, T, D ja E, U/V, B1 ja C1, Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri r.y., H ja I, X ja Z, J, I1 ja J1, G1 ja H1, K1, Nikaranperän kalastuskunta, Nikaran kyläyhdistys r.y., Ä ja Ö, A1, D1 ja E1, Keuruun kalastusalue, Kyynämöisten kalastuskunta ja Kyynämöisten vesistöalueen suojeluyhdistys r.y.

Hakija katsoo, että muistutuksissa esitetyt hanketta vastustavat ja haetun ympäristöluvan epäämistä koskevat vaateet ovat aiheettomat. Perustelunaan hakija viittaa soveltuvin osin edellä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle lausumaansa.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemuksen hylkäämisen perustelut

Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, 3) maaperän tai pohjaveden pilaantumista, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista tai 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulain 50 §:n 2 momentin mukaan pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Parantaisensuolle on suunniteltu vesienkäsittelyksi ympärivuotisesti toimiva pintavalutuskenttä. Pintavalutuskenttä on metsäojitetulla suoalueella, mikä lisää epävarmuutta pintavalutuskentän toiminnasta. Pintavalutuskenttä ei myöskään poista humuskuormitusta ja turvetuotannosta aiheutuva kuormitus on pitkäaikaista.

Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan alueille, joiden vesistöt eivät saavuta hyvää tilaa vuoteen 2015 mennessä tai joiden tila uhkaa huonontua hyvästä tai erinomaisesta, ei pääsääntöisesti tulisi ohjata uutta turvetuotantoa, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia.

Parantaisensuon suunnitellun turvetuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan laskuojalla alapuoliseen vesistöön reittiä Roninpuro-Pienivesi-Sahrajärvi. Sahrajärvi on runsashumuksinen ja reheväkö järvi, jonka väriarvo, kokonaistyyppipitoisuus ja kemiallinen hapenkulutus ovat olleet lievästi noususuuntaisia 2000-luvulla. Pieniveden vesi on humuspitoisempaa ja ravinteikkaampaa kuin Sahrajärven. Järvet kuuluvat samaan vesimuodostumaan ja muodostuman vedenlaatu on luokiteltu vesienhoidon periaatteiden mukaan asiantuntija-arviona luokkaan erinomainen. Tavoitteena on nykyisen tilan säilyminen. Sahrajärven veden kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuudet ovat ajoittain olleet erinomaisen ja hyvän rajalla tai sen alapuolella. Kuormituksen lisäys vaarantaa vesien erinomaisen tilan säilymisen.

Sahrajärven-Pieniveden alueella on runsaasti loma-asutusta ja järvien virkistyskäyttöarvo on suuri. Sahrajärvi-Pienivesi ja Sahrajärven alapuolinen Kotajoki ovat kalataloudellisesti arvokkaita vesistöjä. Parantaisensuon turvetuotannosta aiheutuva kuormitus vaikuttaisi ennalta arvioiden haitallisesti Sahrajärven-Pieniveden kala- ja rapukantaan sekä heikentäisi järvien virkistyskäyttömahdollisuuksia. Kotajoessa on lisäksi tärkeitä taimenen lisääntymisalueita ja se on tärkeä virkistyskalastuskohde. Kotajoen ekologinen luokittelu on muun asiantuntija-arvion mukaan tyydyttävä.

Turvetuotannon aloittaminen ei esitettyjen selvitysten perusteella ole mahdollista aiheuttamatta merkittävää vesistön pilaantumista tai sen vaaraa alapuolisessa vesistössä. Vesistöjen ollessa kalataloudellisesti sekä virkistyskäyttöarvoltaan merkittäviä on veden laadun huononemisesta aiheutuva haitta erityisen suuri.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Lupahakemuksen hylkäämistä tarkoittavat vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa.

Ratkaisu huomioon ottaen vastaaminen lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin muihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 6, 41–42, 50 §

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 7 310 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan alle 30–300 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 7 310 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vapo Oy

Jäljennös päätöksestä

Multian kunta

Multian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Uuraisten kunta

Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet lupahakemuksesta muistutuksia, vaatimuksia tai mielipiteitä.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Multian ja Uuraisten kuntien virallisilla ilmoitustauluilla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Suur-Keuruu -lehdessä sekä Paikallisuutiset-lehdessä.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liitteet Valitusosoitus

Stefan Nyman

Sari Kantonen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Stefan Nyman. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Sari Kantonen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 21.10.2013.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivalta

Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	029 501 8450
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.